

OŚRODEK
DOSKONALENIA
NAUCZYCIELI

NUMERY TELEFONÓW

Sekretariat:

tel. 067/351-17-50,
067/352-70-18
fax 067/352-70-16

**Pracownia Kształcenia
Ustawicznego**

tel. 067/352-70-11,
067/352-70-20
pkw@odn.pila.pl

Pracownia Doradztwa

tel. 067/352-70-12,
067/352-70-13
pd@odn.pila.pl

**Pracownia Informacji
i Wydawnictw**

tel. 067/352-70-17,
067/352-70-27

Księgowość:

tel. 067/352-70-23

Kasa:

tel. 067/352-70-10

www.odn.pila.pl
dyr@odn.pila.pl
piw@odn.pila.pl

WIADOMOŚCI, OPINIE, MATERIAŁY

ROK 1, NUMER 1

20.01.2008

Pozytywka

Scenariusz przedstawienia z okazji obchodów Święta Niepodległości.

OSOBY:

Wojśław Wielopolski – młody człowiek, karierowicz, spadkobierca majątku, Eliza – partnerka Wojśława, kobieta sukcesu, interesuje się wszystkim, co może przynieść korzyść materialną, Jakub – potomek kamerdynera Wielopolskich, urodził się i spędził dzieciństwo w dworku w Wielopolu, opiekuje się majątkiem, Katarzyna – wnuczka Jakuba, „opiekunka” dworku, Szymon – brat Katarzyny, Denis i Jane Clark – nabywcy dworku, Amerykanie, Paulina – agentka nieruchomości, przyjaciółka Elizy,

SCENA I

Scenografia to wnętrze starego, szlacheckiego dworku.

Przed wejściem do dworku przechadzają się Wojśław i Eliza.

WOJSŁAW: To mnie dziadunio urządził... i muzeum w spadku zostawił.

ELIZA: No wiesz, z twoją rodziną to nawet na zdjęciach się dobrze nie wychodzi. Ruina! I to na wsi. Błoto jakieś (*spogląda na buty*) O, zobacz! Buty zapaskudziłam. Tysiąc złotych to nie majątek, ale bardzo je lubiłam.

WOJSŁAW: Zobaczmy jak wygląda w środku, chyba ze sto lat tu nie było.

(wchodzą do środka)

ELIZA: Tak jak myślałam... czuć wilgoć. No a te meble to z IKEI na pewno nie są.

WOJSŁAW: No i co my z tym zrobimy? Może agroturystyka? To teraz jest w modzie.

ELIZA: Nikt na taką wieś ci nie przyjedzie. Tu nawet sklepu nie ma. Mam chyba inny pomysł.

WOJSŁAW: No, mów.

ELIZA: Sprzedamy. I to najlepiej cudzoziemcom, bo oni lubią takie starocie.

WOJSŁAW: Czy ja wiem? Ty byś wszystko sprzedawała. To w końcu pamiątka po mojej rodzinie... Nic więcej nie zostało.

ELIZA: Pieniądz musi krążyć, Wojtusiu. Tobie mam to tłumaczyć. Maklerowi?

Przecież giełda to twój świat. Ty byś nawet okulary ślepemu sprzedał.

WOJSŁAW: Zobaczmy, pomyślimy. Na widok tych kątów tak mi trochę dziwnie się zrobiło.

ELIZA: I tak dziwne, że jeszcze nie rozkradli.

WOJSŁAW: Faktycznie. Ale tu chyba ktoś pilnuje. (*wygląda przez okno*) Ktoś tam po ogrodzie chodzi. (*woła przez okno*) Halo! Można tu na chwilę.

SCENA II

(wchodzi Jakub)

JAKUB: Pochwalony...

WOJSŁAW: Witam pana. Nazywam się Wojśław Wielopolski, jestem spadkobiercą. To moja przyjaciółka – Eliza Kowalik.

JAKUB: (*wzruszony*) Wojtuś!

WOJSŁAW: Pan mnie zna?

JAKUB: Ano pewnie, że znam. Taki mały (*pokazuje dłońmi*) byłeś... pan był, jak tu przyjeżdżał. Mój ojciec przy pana szanownych pradziadkach kamerdynerem był. Ja się też tu zrodziłem i tak już zostałem. Dbałem o obojcie, ogród, majątku doglądałem, w czasie wojny od grabieży uchroniłem... Dziadek pana mnie prawie za krewnego uważał. Zaczny był to pan - o majątność należycie dbał i patriota wielki, tak jak i pradziadek pana – ojczyzna zawsze na pierwszym miejscu, bo, powiadał szanowny dziadek: „Pamiętaj, Jakubie! Jak w ojczyźnie ład i porządek, to i człowiek szczęśliwy być musi... A przecież różnie z tą Polską bywało.

ELIZA: (*złośliwie*) No dłużej to się chyba nie dało przywitać.

WOJSŁAW: A pan sam tu gospodaruje, pilnuje? To kawał działki.

JAKUB: Wnuki mi pomagają, ale to młode jeszcze. Kasia to jeszcze ma serce do tego, ale Szymusia w świat ciągnie. Do Irlandii, powiada, pojedę i tam się dorobię, jakby to dorabianie było najważniejsze. Nie chcą na wsi siedzieć, oj nie chcą. Ckni im się. Ale nareszcie szczęście się do nas uśmiechnęło.

ELIZA: A co? Skreślił pan szóstkę?

WOJSŁAW: Co pan ma na myśli?

JAKUB: No jakże to? Zjawił się pan! Gospodarzy potomek! Teraz pan się tym wszystkim zajmie,

ale ja oczywiście pomogę, ile sił starczy, naprawimy najpierw...

ELIZA: *(przerwywając)* Pan Wojtek nie ma czasu. Robi karierę w Warszawie, a nie tu na tym Wygnajewie.

WOJSŁAW: *(nieco zmieszany)* Tak, rzeczywiście, widzi pan, panie Jakubie, to wszystko nie jest takie proste. Ale nie mówmy o tym. Na razie panu dziękujemy, rozejrzemy się trochę.

Jakub wychodzi.

SCENA III

ELIZA: Pocieszny staruszek. A ty też się w rolę wczuleś!

WOJSŁAW: Ale o co ci chodzi?

ELIZA: *(przedrzeźniając go)* „Rozejrzemy się” – panicz idzie włości swe obejrzyć. *(śmieje się, po chwili poważnie)* Mam nadzieję, że to było dla zmylenia przeciwnika. Tu się nie ma co zastanawiać, decyzja jest oczywista – sprzedajemy.

WOJSŁAW: *(nasłuchuje)* Słyszysz?

ELIZA: Co? Myszy? Nietoperze? Może dinozaur? Bo tu wszystko starsze od węgla.

WOJSŁAW: Ktoś chodzi po strychu...

ELIZA: Może duch twojego pradziadka, prawnuczka chce nastraszyć, żeby nie sprzedawał.

(wbiega Kasia)

KASIA: Dzień dobry! ... a państwo?... to ja bardzo przepraszam... *(staje zdezorientowana)*

WOJSŁAW: Wojsław Wielopolski jestem – spadkobierca. A to moja przyjaciółka – Eliza. A pani to pewnie wnuczka pana Jakuba, Katarzyna?

KASIA: Tak... A to się pan z dziadkiem przywitał. Ucieszył się pewno straszliwie, tak długo pana nie widział, a tyle o panu opowiadał. A ja szafy na strychu wietrzyłam. Może to już ostatnie dni ciepła... Chciałam teraz tu posprzątać, ale nie będę przeszkadzała...

WOJSŁAW: Nie, nie, śmiało, niech pani sprząta.

SCENA IV

ELIZA: *(rozgląda się z niesmakiem)* Niiieee, konieczne trzeba to sprzedać!

WOJSŁAW: A moja księżniczka nie chciałaby we dworku pomieszkać? Szlachcianką się poczuć.

ELIZA: Wiesz, że ja lubię skórę, szkło i plazmę, a tu jakoś tego nie widzę.

WOJSŁAW: Może i masz rację. Sprzedać i spokój.

ELIZA: Wiesz co? Załatwimy to od ręki. Zadzwoń do Pauliny. Niech przyjedzie, obejrzy, wyceni i poszuka klienta. Za pół godziny tu będzie. Jest w tym naprawdę dobra.

WOJSŁAW: A dzwoń. Wszystko mi jedno...

ELIZA: *(przez telefon)* No cześć, kochaniutka... Mamy coś dla ciebie... Nie, nie chodzi o imprezę... Dworek jest na sprzedaż... Świetnie!... Gdzie? Wielopole się wieś nazywa... Trafisz na pewno, tylko jeden dworek tu jest... Tak? Super! To do zobaczenia, czekamy! *(zwraca się do Wojsława)* To chyba cud jakiś! Właśnie kursuje w okolicach Warszawy, bo szuka czegoś takiego. I najlepsze, że wozi ze sobą jakichś klientów, Amerykanów, bardzo nadzianych.

WOJSŁAW: Zobaczymy, ile będą w stanie wyłożyć.

ELIZA: *(ogłędając wnętrze domu)* O! A takie drobiazgi to się opchnie na Allegro, ludziska lubią takie pierdoły. *(ogłędą pozytywkę)*

WOJSŁAW: Pokaż, co to? *(otwiera pozytywkę, rozlega się melodia poloneza, ze środka wyciąga list, zaczyna go czytać.)*

LIST

Wielopole, 11 listopada 1918

Do wszystkich tych, którzy z krwi mojej po mnie nastąpią.

Wielki dzień nam nastał. Jestem najszcześniejszym człowiekiem na świecie. Pamięć dnia tego musi pozostać na zawsze w rodzinie naszej i w ojczyźnie naszej. Polska po 123 latach niewoli odzyskała niepodległość. Jest późny wieczór i ciężko mi się pisze, bo płomień świecy migoce, a w oczach łzy i niewiele widzę na tej karcie. Zresztą, jakie słowa są w stanie oddać to, co teraz czuję ja i miliony Polaków, którzy z takim utęsknieniem na ten dzień czekali. Tę krwi przelano, tyle istnień zgładzono, tyleśmy się nacierpieli i tyle namodlili, że w tej rzece krwi, w tym morzu cierpień i w tym oceanie modlitw wydawało się, że nadzieja wolności utonęła. Ale stało się inaczej i Polska jak Chrystus zmartwychwstała, pokutę za dawne grzechy odczyniwszy.

Dzień był słoneczny, piękny, ciepły. Ze słońca powstaniem jakowyś niepokój dobry serce mi ogarnęło i wiedziałem, że stać coś ważnego się musi. Po okolicach co prawda słuchy o Piłsudskim, o klęsce zaborców, o pokoju chodziły,

ale nikt wiary do końca nie dawał. A tu nagle wieść gruchnęła, że aż serce do gardła podeszło: „Wolność! Niepodległość!” – krzyczeli konni, którzy po opłotkach od rana jeździli. Flagę zaraz ze strychu znieść kazałem, na dachu wywiesiłem, na kolana padłem i z całą rodziną Ojcu naszemu podziękowaliśmy za wybawienie.

I teraz zwracam się do Ciebie, synu mój, wnuku mój i prawnuku! Obyście nigdy już nie musieli takiego dnia doczekać, bo to oznaczać będzie inną niewolę i inne ziemi polskiej pogńebienie. Oby radość Wasza z wolności powszednia i zwyczajna była, obyście nie znali słowa „kajdany”. I niech pamięć o tym dniu w sercach Waszych pozostanie, czcijcie i kochajcie ojczyznę swoją jako ojca i matkę czcić i kochać macie, bo ona matką Waszą najlepszą, Wy jej życie, dobro i czystość winni.

Ksawery Wielopolski

WOJSŁAW: *(skończył czytać, widać po nim silne wzruszenie)* Pradziadek to do mnie pisał.

ELIZA: A do mnie dzwoni Paulina, bo zaraz będą tu klienci.

SCENA V

(Wchodzi Szymon z Kasią)

SZYMON: Dzień dobry wszystkim. Jacy klienci?

ELIZA: Kupcy chętni do kupienia tej ruiny.

SZYMON: No proszę, a ja zawsze mówiłem Kasie, że z tego ich starania to żadnego pożytku nie będzie, bo wszystko pokrzywami zarośnie i żywy duch się tu nie pokaże.

ELIZA: Ma pan bardzo rozsądne podejście do życia, w przeciwieństwie do niektórych sentymentalnych matolek.

SZYMON: Bardzo mi miło, Szymon Kostrzewa jestem. Tymczasowo pomagam dziadkowi, ale jak trzeba coś pomóc przy sprzedawaniu tego diadostwa to jestem do usług, bo mi tu życie obrzydło.

KASIA: Ty się lepiej zamknij, autobus do Irlandii za dwie godziny odjeżdża, to się pospiesz.

WOJSŁAW: *(ciągle zmieszany i wstrząśnięty)* Pradziadek Ksawery do mnie list napisał!

ELIZA: O Boże! A ten znowu swoje. *(wygląda przez okno)* O! Nareszcie są! Zaraz ci gotówka pradziadka z głowy wybije!

SCENA VI:

(wchodzi Paulina z państwem Clark oraz tłumaczem, za nimi wchodzi Jakub)

PAULINA: No jesteście, kochani. Strasznie napaleni są ci Amerykanie, bardzo im się tu podoba. To jak? Przechodzimy do konkre-
tów?

WOJSŁAW: *(siedzi w kącie i ciągle czyta list)*

ELIZA: Dobra, Paulinka, mów, ile za taki dworek można dostać.

PAULINA: Powoli, nie tak nerwowo, zaraz go wstępnie wycenimy.

(Amerykanie chodzą i oglądają, a tłumacz wszystko im wyjaśnia, co jakiś czas potakują i mówią: „OK.”, „Great”, „I see”.)

PAULINA: Ogród duży?

SZYMON: Duży.

PAULINA: Dom w dobrym stanie?

SZYMON: Całkiem, całkiem, tylko dach trochę przecieka.

JAKUB: Ale o co się rozchodzi?

ELIZA: O sprzedaż dworku.

JAKUB: Jak to? Przecież Wojtuś... pan Wojtek wrócił. I posiadłość jest jego.

ELIZA: No właśnie. I on chce ją sprzedać.

JAKUB: Jakże to? Ojcowiznę chce sprzedać?

WOJSŁAW: *(nagle wstaje i mówi głośno)*

Żadnej sprzedaży nie będzie!

ELIZA: Co???

WOJSŁAW: Nie sprzedam tego dworku. Mam z czego żyć.

ELIZA: Wojtuś! Czyś ty się czegoś niezdrowego nie najadł? Ty chyba bredzisz.

PAULINA: Co wy sobie jaja ze mnie robicie? Co ja powiem klientom? *(Amerykanie z zacięciem przysłuchują się rozmowie.)*

ELIZA: Spokojnie, zaraz wszystko wyjaśnimy. Zaraz Wojtusowi szajba przejdzie.

WOJSŁAW: Nic mi nie przejdzie. Nic mi nie jest. Po prostu chcę zatrzymać dla siebie rodową pamiątkę. To są moje korzenie, to jest moja tradycja, a to jest list od mojego pradziadka, który uświadomił mi pewne rze-

czy.

ELIZA: Wojtuś, jeśli ty za chwilę nie zmienisz zdania, to ja stąd wyjeżdżam i zmieniam zamek w moim mieszkaniu.

WOJSŁAW: A jedź sobie, dokąd chcesz. Ja mam gdzie mieszkać, a stąd do Warszawy nie jest daleko.

PAULINA: To ja w takim razie dziękuję bardzo. Świetnie robi się z Wami interesy. Ciekawe, kto mi zwróci za paliwo. (do Amerykanów i tłumacza) Wychodzimy! (*opuszczają dworek*)

ELIZA: Ja cię ostrzegam!

WOJSŁAW: Ja się nie boję. Jestem z domu Wielopolski i swój honor mam.

ELIZA: Żegnam!

SZYMON: Czy mogę się z panią zabrać? Bo mi zaraz autokar do Dublina odjedzie.

ELIZA: Proszę bardzo! (*wychodzą*)

WOJSŁAW: (*do Kasi i Jakuba*) Dziękuję Wam za opiekę nad tym domem. Mam nadzieję, że pomożecie mi go odnowić i nadal będziecie tu mieszkać.

JAKUB: Jakżeby inaczej, panie Wojtku.

KASIA: Będziemy bardzo szczęśliwi.

WOJSŁAW: To dziwne, ale do dzisiaj myślałem, że jestem sobie Wojtkiem, spoko gościem, dobrym maklerem, że jestem warszawiakiem, nigdy nie myślałem o sobie jako o Polaku.

JAKUB: Otworzył pan pozytywkę?

WOJSŁAW: Skąd wiesz?

JAKUB: Bo ja też chciałem stąd uciec za młodu. I też przeczytałem ten list, chociaż on nie był do mnie napisany, ale mi się tak zdaje, że on do każdego Polaka może być skierowany.

WOJSŁAW: Nie sądziłem, że kiedyś będę mógł porozmawiać ze swoim pradziadkiem.

KASIA: Bo dzisiaj jest dzień cudów.

WOJSŁAW: Dlaczego?

KASIA: No przecież 11 listopada.

MATEMATYKA W SZKOLE PONADGIMNAZJALNEJ – ZMIANY, ZMIANY, ZMIANY...

Sławomir Zgliński nauczyciel doradca metodyczny w zakresie matematyki

W okresie wakacyjnym, tuż przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego, Minister Edukacji Narodowej podpisał dwa istotne nie tylko dla nauczycieli matematyki rozporządzenia:

- zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (z dnia 23.08.2007 r.)
- zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzenia sprawdzianów i egzaminów (z dnia 28.08.2007 r.)

Wprowadzenie tych rozporządzeń dość znacznie zmieniło kwestię przygotowania nauczycieli matematyki w szkołach ponadgimnazjalnych do nowego roku szkolnego. Po ich dokładnym przeanalizowaniu okazało się, że dokonano licznych zmian w zakresie realizacji obowiązujących treści nauczania. Zmiany te dotyczą uczniów wszystkich klas liceum i technikum. Dla każdego poziomu klas sytuacja wygląda inaczej. Wyraźnie należy podkreślić jak interpretować umieszczone w tych dokumentach zapisy.

Dla uczniów obecnych klas pierwszych, którzy w roku 2010 będą zdawać obowiązkowy egzamin maturalny z matematyki określone zostały nowe podstawy programowe oraz nowe standardy wymagań egzaminacyjnych. Na ich podstawie każdy nauczyciel wie, jakie treści powinien realizować oraz jakim wymaganiom musi sprostać uczeń pragnący jak najlepiej zdać egzamin maturalny.

Wymuszona przez nowelizację ustawy o systemie oświaty konieczność ogłoszenia do końca maja spisu podręczników obowiązujących w szkole sprawiła, że uczniowie już wcześniej zakupili podręczniki, które nie uwzględniają wprowadzonych zmian, a wydawnictwa nie posiadają jeszcze nowych. Zgodnie z zapowiedziami dykcji Centralnej Komisji Egzaminacyjnej wydawcy deklarują podjęcie działań zmierzających do upowszechnienia informacji o sposobach realizacji nowej podstawy programo-

wej z wykorzystaniem dotychczasowych podręczników i zbiorów zadań.

Dla uczniów obecnych klas drugich i trzecich, które w roku 2008 i 2009 nie mają obowiązku zdawania matematyki na egzaminie maturalnym będą obowiązywać dotychczasowe standardy wymagań egzaminacyjnych, ale w zakresie zgodnym z nową podstawą programową.

Nauczyciele matematyki do tej pory realizowali treści ujęte w starej podstawie programowej. Obecnie, niezależnie od tego czy treści te były realizowane wcześniej, muszą je dostosować do nowej dokumentacji szkolnej (wiąże się to z uwzględnieniem zmian w rozkładach materiału, czy w przedmiotowym systemie nauczania) oraz zmodyfikować zakres czasu poświęconego na ich realizację.

Na stronach internetowych można przejrzeć dokumenty, które pomogą w zdobyciu podstawowej wiedzy. Opublikowano:

- informatory o egzaminie maturalnym od roku 2008,
- porównanie treści, które w podstawie programowej zostały usunięte, a które dodane,
- listę treści podstawy programowej, które nie będą sprawdzane na egzaminie maturalnym w 2008 roku.

Zgodnie z informacjami dykcji Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, ogłoszenie listy treści, które nie będą sprawdzane na egzaminie maturalnym w roku szkolnym 2007/2008, nie powinno prowadzić do odstąpienia realizacji tych treści w szkole, jeżeli występują w aktualnych programach nauczania.

Jest to dość istotny komunikat. Nauczyciel, wybierając odpowiedni program nauczania, ma obowiązek realizacji wszystkich treści ujętych w nowej podstawie programowej. Jeśli jednak stwierdzi,

że jest w stanie przygotować uczniów do egzaminu maturalnego (co stanowi główny cel jego pracy) i pozostanie mu jeszcze czas na realizację innych treści, to nie powinien od nich odstępować. W niektórych szkołach, gdzie ilość godzin nauczania matematyki jest dość duża nie powinno stanowić to problemu.

Kwestia realizacji treści, które zostały usunięte z dotychczasowej podstawy programowej jest istotna z wielu powodów. Już obecnie mówi się o tym, że zaburzona zostanie korelacja między matematyką a innymi przedmiotami. Jak nauczyciel fizyki realizować będzie tematy np. prądu zmiennego, gdzie na poziomie podstawowym usunięto miarę łukową kąta i wykresy funkcji trygonometrycznych? Jak nauczyciele fizyki i chemii przekształcać będą wzory, skoro na poziomie podstawowym usunięto rozwiązywanie równań i nierówności z funkcją homograficzną?

Innym aspektem staje się przygotowanie uczniów do nauki na wyższych uczelniach. Jaki poziom wiedzy reprezentować będzie uczeń pragnący studiować np. na politechnice, czy akademii ekonomicznej, jeśli z podstawy programowej usunięto na poziomie podstawowym logikę, a na poziomie rozszerzonym cały dział ciągłości i pochodnej funkcji, większość rachunku prawdopodobieństwa, granice ciągu, sumę szeregu geometrycznego czy dwumian Newtona? Wprawdzie dodano kilka nowych treści, ale nie ma wątpliwości, że oczekiwania pracowników wyższych uczelni w stosunku do absolwenta szkoły ponadgimnazjalnej będą o wiele wyższe.

Zgodnie z komentarzem autorów przygotowujących propozycje zmian w podstawie programowej i standardach wymagań egzaminacyjnych ograniczenie zakresu treści nie oznacza obniżenia wymagań egzaminacyjnych. Przeciwnie – ma służyć zwiększeniu efektywności kształcenia matematycznego w szkole, ukazywanej m.in. poprzez wyniki egzaminów zewnętrznych.

W dobie zachodzących zmian zachęcam do śledzenia licznych publikacji dotyczących pracy nauczyciela matematyki oraz zachęcam do współpracy z dyrekcją, konsultantami oraz nauczycielami doradcami Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Pile

Komputer. Czy zawsze pomaga w pracy nauczyciela matematyki?

Nowa podstawa programowa z matematyki podpisana przez Ministra Edukacji Narodowej 23 sierpnia 2007 r. określa jako zadanie szkoły „wdrażanie uczniów do korzystania z nowoczesnych narzędzi (kalkulatory, komputery, multimedia)”. Dążenia do rozszerzenia zestawu dostępnych środków dydaktycznych o środki komputerowe są tendencją ogólnoswiatową, a w czasie polskiej reformy szkolnictwa nabierają coraz większych możliwości praktycznych. Coraz łatwiej o sprzęt (lub dostęp do niego), coraz lepsze są programy komputerowe, z których można skorzystać uatrakcyjniając proces lekcyjny. Można się tylko zastanowić nad odpowiedzią na pytanie, czy zawsze środki komputerowe pomagają w rozwiązywaniu zadań matematycznych. Z pewnością tak, gdy program naprowadza ucznia na właściwy trop, zachęca do postawienia hipotezy, służy dostrzeganiu analogii lub weryfikacji idei. Ten sam program komputerowy może też przeszkadzać w samodzielnym poszukiwaniu rozwiązań zadań w sytuacji, w której wyręcza ucznia lub służy jedynie do przyspieszenia wykonywania operacji (obliczenia, wykresy, przekształcenia...). Rola, jaką pełnią nowoczesne środki dydaktyczne w edukacji, zależy od nauczyciela – jego wiedzy i umiejętności.

Jednym z ciekawszych programów komputerowych, dostępnych na naszym rynku jest CABRI (wpisany na listę zalecanych środków dydaktycznych MEN). Program, który poprzez swoje szerokie możliwości może pomóc w rozwikłaniu wielu problemów matematycznych od kilku lat wykorzystywany jest w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Józefa Nojego w Czarnkowie. W roku szkolnym 2006/2007 szkoła otrzymała dotację w Regionalnym Konkursie Grantowym „Równać szanse” na realizację projektu „Matematyka inaczej”. Głównym celem projektu było zainteresowanie młodzieży matematyką poprzez wykorzystanie nowoczesnych środków dydaktycznych; uczniowie pracowali w dwóch grupach: „Matematyka z komputerem”, „Matematyka z kalkulatorem graficznym”. Praca pierwszej grupy opierała się głównie na wykorzystaniu CABRI. Prostota obsługi i własności

dynamiczne tego programu pozwalają stosować go w pracy z dziećmi bez ograniczeń wieku. Główną jego zaletą jest możliwość poruszania obiektami i w ten sposób badania własności figur; młodzież przemieszczając np. jeden z wierzchołków trójkąta mogła rozpatrywać przypadki trójkątów wszystkich typów. Sponsorem projektu były: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności oraz Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży, a dotacja przeznaczona została na szereg różnych działań i przedsięwzięć. Dla młodzieży prowadzone były zajęcia pozalekcyjne, zorganizowano spotkania z „ciekawymi ludźmi” (zaproszeni na warsztaty: dr B. Pabich – twórca polskiej wersji CABRI oraz mgr J. Kołodziejczyk – nauczyciel LO w Lublinie i przedstawiciel firmy Texas Instruments wprowadzającej na polski rynek kalkulatory graficzne). Młodzież miała też okazję uczestniczyć w wykładzie na Wydziale Matematyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz w spotkaniu z autorami podręcznika serii „Matematyka z plusem” – Marcinem Karpińskim i Jackiem Lechem. W ramach realizacji projektu w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Czarnkowie zorganizowano Festiwal Nauk Matematyczno-Przyrodniczych. Impreza otwarta dla uczniów okolicznych gimnazjów, przeprowadzona przy współpracy kilkunastu nauczycieli przedmiotów ścisłych ukazała inne spojrzenie na te przedmioty, często nie lubiane, bo trudne i niezrozumiałe.

Moje doświadczenia związane z realizacją projektu chciałabym przełożyć na zachęcenie nauczycieli do poszukiwania nowych rozwiązań metodycznych oraz nieustannego wzbogacania swojego warsztatu pracy. I choć komputer nie zastąpi nauczyciela ani podręcznika mądrze wykorzystywany może być naszym sprzymierzeńcem i pomocnikiem.

Katarzyna Kwaśnik

Refleksje dotyczące percepcji wiedzy przyrodniczej uczniów, na przykładzie geografii

Nauki przyrodnicze, a wśród nich geografia, badająca środowisko przyrodnicze i wpływ człowieka na jego funkcjonowanie to nauki kompleksowe. Ich interdyscyplinarność wydaje się być interesującą, bo zgłębiającą wzajemne zawiłości współistnienia człowieka i przyrody.

A jednak... Jednak młodzież ucząc się owego przedmiotu natrafia na różnorodne problemy. Wynikają one zapewne z wielu źródeł: z rozwoju emocjonalnego uczniów, obfitości przekazywanej wiedzy, nieostryści podstaw programowych, z małej ilości czasu do jej realizowania, a w końcu z osobowości nauczyciela.

A może problem tkwi gdzieś u podstaw, którymi są niewątpliwie umiejętności kluczowe. Wobec tego, krótkie przypomnienie:

I. Planowanie, organizowanie i ocenianie własnego uczenia się

Kompetencja ta ma służyć temu, aby uczniowie:

- planowali wykonanie zadania,
- byli świadomi celów i przedmiotów uczenia się,
- uczyli się świadomie i odpowiedzialnie.

II. Skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach

Kompetencja ta ma służyć temu, aby uczniowie:

- precyzyjnie wyrażali swoje myśli,
- nauczyli się słuchać innych,
- mówili tak, aby byli rozumiani,
- odczytywali znaki pozawerbalne.

III. Efektywne współdziałanie w zespole

Kompetencja ta ma służyć temu, aby uczniowie:

- umieli znaleźć się w różnych zespołach, podejmowali różne role (trzeba umieć być przełożonym, partnerem i podwładnym),
- uczyli się wspólnego organizowania zadań i współpracy z innymi
- podejmowali odpowiedzialność za pracę grupy.

IV. Rozwiązywanie problemów w twórczy sposób

Kompetencja ta ma służyć temu, aby uczniowie:

- umieli dostrzegać problemy,
- przyjmowali twórczą postawę,
- umieli stawiać hipotezy, weryfikować je,
- umieli korzystać z posiadanej wiedzy w nowych sytuacjach.

V. Sprawne posługiwanie się komputerem

Kompetencja ta ma służyć temu, aby uczniowie:

- umieli sięgać do nowych źródeł informacji, celowo je gromadzić i przetwarzać.

Przyjrzyjmy się im z dużą uwagą, spokojem i bez emocji. Przeanalizujmy każdą z kompetencji, którą uczeń powinien posiadać w swojej karierze szkolnej. A teraz spójrzmy na ucznia, co on z tego potrafi?

Czy potrafi czytać ze zrozumieniem? Czy potrafi planować swoją edukację? Czy potrafi formułować zdania, myśli? Czy tak naprawdę potrafi efektywnie współpracować w grupie? W końcu, czy ten komputer z całą mnogością programów i wiedzy jest w sposób właściwy przez niego wykorzystywany.

Mówiąc o percepcji treści i umiejętności ucznia na lekcjach geografii, pozwolę sobie przytoczyć wyniki testów „na wejściu” przed III i IV etapem kształcenia oraz na zakończenie kształcenia ogólnego (matura). Najczęściej pojawiające się problemy to:

Po szkole podstawowej:

- Bardzo słaba umiejętność czytania mapy poziomicowej i topograficznej,
- Słaba znajomość własnego regionu w ujęciu geograficznym,
- Nieumiejętność określania kierunku wiania wiatru, związana z brakiem wiedzy pojęciowej,
- Słaba znajomość mapy świata i Polski,
- Problemy z określaniem cech krajobrazu naturalnego i antropogenicznego.

Po gimnazjum:

- Bardzo słaba znajomość mapy świata i Polski,
- Nieumiejętność czytania mapy poziomicowej i topograficznej,
- Słaba umiejętność obliczeń wskaźników w geografii (technika liczenia lub brak znajomości pojęcia),
- Słaba wiedza faktograficzna.

Na maturze:

- Bardzo słaba wiedza faktograficzna,
- Nieumiejętność wszelkich obliczeń wskaźników geograficznych wynikających z definicji, (skala, powierzchnia, różnica wysokości),
- Poważne problemy z mianem obliczeń matematycznych.

Co uczniowie opanowali najlepiej?

Szkola podstawowa	Gimnazjum	Matura
Kierunki geograficzne	Określanie skali liczbowej na podstawie mianowanej.	Zadania niewymagające wiedzy faktograficznej, a opierające się na tekście pomocniczym lub mapie.

A zatem powstaje pytanie. Gdzie tkwi problem? Tu też pojawia się moment na owe refleksje. Nie mogę podać ich jako pewników, ponieważ wyniki dotyczą wybranej populacji uczniów ze ściśle określonego terenu. Wnioski o charakterze szerszym dotyczą wyników po maturze.

- W przypadku geografii w gimnazjum, zbyt ogólna podstawa programowa,
- Programy nauczania są „przeładowane i zbyt ambitne”,
- Bardzo szczegółowe pytania na egzaminie gimnazjalnym,
- Zbyt mały przydział godzin.
- Rozwój emocjonalny ucznia,
- Brak umiejętności myślenia przestrzennego i abstrakcyjnego,

- Wiedza uczniów jest powierzchowna i nieutrwalona,
- Brak wiedzy pojęciowej i faktograficznej,
- Mała wytrwałość uczniów w pokonywaniu trudów zdobywania wiedzy i umiejętności.

Jak pomóc uczniom, szczególnie tym najlepszym, aby gdzieś nie „umknęli” ze swoimi chęciami i zdolnościami? W moim odczuciu należy z nimi pracować, ciągle zachęcać do wytrwałości w działaniu, pokazywać im sukcesy. Tutaj są konkursy i olimpiady, będące na dzień dzisiejszy bardzo wysoką poprzeczką dla uczniów. Pragnę podkreślić, iż wymagania tych form rywalizacji są szalenie wysokie, jakby nieprzystające do obecnie panującego modelu edukacji.

A w końcu MY NAUCZYCIELE, co jeszcze możemy uczynić w kierunku poprawienia relacji uczeń – geograf. A może:

- Przy realizacji treści programu nauczania zwracać uwagę na podstawę programową,
- Monitorować stopień szczegółowości egzaminów gimnazjalnych,
- Wprowadzić elementy oceniania kształtującego np. w zakresie słów „kluczy” dotyczących tematów lekcji,
- Przeprowadzać zajęcia o charakterze praktycznym np. zajęcia terenowe,
- Stosować metodę projektu.

Możliwe, że tych kilka refleksji to truizmy, wyświechtane slogany. Niechaj zrodzą się wobec tego Wasze refleksje, mające pomóc zarówno uczniom jak i NAM nauczycielom we wzajemnym pokonywaniu trudności w zdobywaniu wiedzy i umiejętności geograficznych

Daniela Gapińska, Iwona Lewoczko – Nowak

Czy znasz baśnie Andersena?
*Scenariusz konkursu czytelniczego dla klas III
 szkoły podstawowej*

**Od kolebki biegła za mną
 Czarodziejska baśń tęczowa
 I szeptała wciąż do ucha
 Melodyjne zaklęć słowa.**

Adam Asnyk

Jedną z form pracy biblioteki są konkursy tematyczne, które obejmują różne dziedziny wiedzy.

Do tradycji biblioteki w Szkole Podstawowej nr 4 w Pile należy organizacja konkursów wiedzy o baśni, ponieważ odgrywa ona ważną funkcję w kształtowaniu psychiki dziecka. Dlatego wiele czasu poświęcamy na zainteresowanie uczniów tym rodzajem literatury.

Baśń pobudza wyobraźnię, uwrażliwia na krzywdę innych ludzi, uczy odróżniania dobra od zła. Kształtuje postawy moralne uczniów, ich system wartości.

Ten rodzaj literatury uczy godnie znosić porażki i cieszyć się zwycięstwem.

Zdobywanie wiedzy poprzez udział w atrakcyjnych konkursach podnosi także efektywność nauczania w szkole podstawowej.

O roli baśni niech świadczą słowa francuskiego badacza folkloru Paula Delarue:

W większości wypadków przybyły z niezgłębionej przeszłości. Rozpowszechniane we wszystkich krajach są spuścizną całego społeczeństwa. Ale każdy naród, każda prowincja, każdy kraj kształtował je, barwił, zamykał w nich kwiat swoich uczuć i skarby obrazów. Każda baśń nosi rysy charakterystyczne swojej ojczyzny i cechy wspólne całej wielkiej rodzinie.

Perłą w światowym skarbcu baśniopisarstwa jest twórczość Hansa Christiana Andersena.

Konkurs „Czy znasz baśnie Andersena?” dla klas III

Cele konkursu:

- Propagowanie czytelnictwa.
- Motywowanie do czytania, kształtowanie gustów czytelniczych.
- Rozbudzanie zainteresowania baśniami Andersena.
- Zapoznanie uczniów z twórczością tego pisarza.

Zasady organizacyjne:

1. Konkurs przeznaczony jest dla uczniów klas III. W rywalizacji biorą udział dwuosobowe drużyny.
2. Uczestników konkursu obowiązuje znajomość biografii H. Ch. Andersena oraz znajomość następujących jego baśni „Calineczka”.

- „Dziewczynka z zapalkami”
 - „Słowik”
 - „Brzydkie kaczątko”.
3. Materiały dla uczestników konkursu przygotowuje biblioteka szkolna.
 4. Konkurs odbędzie się w czytelni szkolnej.
 5. Drużyna odpowiada ustnie na losowo wybrane przez siebie pytania od numeru 1-14 (łącznie w trzech rundach). Za poprawną odpowiedź drużyna otrzymuje 2 punkty. Czas rozpoczęcia odpowiedzi 10 sekund.
 6. Drużyny wykonują pięć zadań praktycznych (jednakowych dla wszystkich).
 7. Zasady punktacji zadań praktycznych:
 - Zadanie I - za poprawne podanie tytułu baśni - 1 punkt (max 13 pkt). Czas na wykonanie zadania - 4 minuty.
 - Zadanie II - za poprawną odpowiedź 1 punkt (max 6 pkt). Czas na wykonanie zadania - 4 minuty.
 - Zadanie III - drużyna, która jako pierwsza ułoży puzzle (rozsypankę) otrzymuje 3 punkty, druga - 2 punkty, a trzecia - 1 punkt, czwarta nie otrzymuje punktów. Limit czasu na wykonanie zadania - 3 minuty.
 - Zadanie IV – za każdy obraz – 1 pkt (max 4). Czas na wykonanie zadania 4 minuty.
 - Zadanie V – za rozwiązanie krzyżówki drużyna otrzymuje 3 punkty. Czas na wykonanie zadania 4 minuty.
 8. W przypadku nierozstrzygnięcia konkursu (dotyczy pierwszego miejsca) zostanie przeprowadzona dodatkowa runda pytań dotyczących znajomości biografii Andersena.
 9. Nad przebiegiem konkursu czuwać będzie powołane przez organizatorów jury.
 10. Decyzja jury jest nieodwoalna.

Zadanie I

Przeczytajcie uważnie poniższy tekst. Podkreślcie tytuły baśni występujące w opowiadaniu. Za każdy prawidłowo podany tytuł otrzymacie 1 punkt.

Na pięknym kwiatku żyła sobie śliczna dziewczynka - Calineczka.

Pewnego razu zobaczył ją dzielny ołowiany żołnierz i zakochał się w niej. Zabrał ją na wiejskie podwórko, posadził na stokrotce, skąd mogła obserwować domowe ptactwo. Zobaczyła tam wiele kur, kogutów, kaczek, a wśród nich

malutkie żółte kacuszki. Były takie śliczne. Zauważyła też duże, brzydkie kaczątko, którego nikt nie lubił. Pewnego dnia piękny młodzieniec zabrał ją na wycieczkę nad morze. Tam usłyszała głos powabnej, małej syreny, śpiewającej jak słowik. Widziała także dzikie łabędzie o białych piórach. Na plaży znalazła krzesiwo, które zabrała ze sobą. Znalazła też zaczarowany, latający kufer. Weszła do niego i poleciała w nim do dalekiego kraju - Turcji. Wylądowała na dachu zamku panujących w tym kraju ludzi i przez piękne okno komnaty widziała bardzo piękne, nowe szaty cesarza. Po zdjęciu jej z dachu zaproszono ją na noworoczny bal do potężnego cesarza. Na cesarskim zamku widziała różne niesamowite rzeczy, m.in. - śliczną księżniczkę na ziarnku grochu. Na balu Calineczka zaprzyjaźniła się z księciem, który pracował w cesarskim gospodarstwie jako świniopas. W zimowy, śnieżny, noworoczny poranek wybrała się z dwórkami na spacer. Ulice były puste. Mieszkańcy miasta spali po noworocznych zabawach. Był silny mróz. Pod ścianą jednego z domów kobiety zobaczyły małą, bosą, zamrożniętą na śmierć dziewczynkę z zapalkami w ręku.

I tak kończy się historia ślicznej Calineczki, która podróżując po obcych krajach, widziała dużo ciekawych rzeczy i poznała wielu interesujących ludzi.

Tytuły baśni:

„Calineczka”, „Dzielny ołowiany żołnierz”, „Stokrotka”, „Brzydkie kaczątko”, „Mała syrena”, „Słowik”, „Dzikie łabędzie”, „Krzesiwo”, „Latający kufer”, „Nowe szaty cesarza”, „Księżniczka na ziarnku grochu”, „Świniopas”, „Dziewczynka z zapalkami”.

Zadanie II

Poniżej podano krótkie charakterystyki głównych postaci występujących w baśniach Andersena. Odpowiedzcie na pytanie o kim mowa i w jakiej baśni? Za każdą poprawną odpowiedź zdobywacie 1 punkt.

1. Była dobra, ładna, malutka i mieszkała w kwiatku. Nie lubiła zimy, mrozu, lecz - lato, słońce, zielone drzewa i kwiaty. Nie chciała mieszkać pod ziemią, gdyż nie mogłaby podziwiać pięknego świata. Znalazła dom wśród elfów w dalekich, ciepłych krajach.

Postać: Calineczka Tytuł baśni: „Calineczka”

2. Wszyscy na podwórku uznali go za straszne brzydactwo. Całe domowe ptactwo drwiło z niego. Było duże, szare i takie brzydkie. Ono nie mogło wytrzymać tych drwin i uciekło z podwórka.

Postać: duże kaczątko Tytuł baśni: „Brzydkie kaczątko”

3. Potrafił pięknie śpiewać. Był szary i niezbyt ładny. O jego niesamowitym śpiewie pisało w książkach. Był sławny w całym świecie.

Postać: słowik Tytuł baśni: „Słowik”

Zadanie III Ułóżcie rozsypankę.

Ilustracja pochodzi z książki: *Calineczka oraz Słowik*. Wg H.Ch. Andersena, Warszawa: Polska Oficyna Wydawnicza BAW,

Zadanie IV

Wymieńcie obrazy, jakie widziała dziewczynka, zapalając kolejne zapalki. Za każdy obraz otrzymacie 1 punkt.

I zapalka: żelazny piec, który wspaniale ogrzewa

II zapalka: jasny i piękny pokój, pośrodku stół a na nim smakowite jedzenie m.in. na półmisku gęś

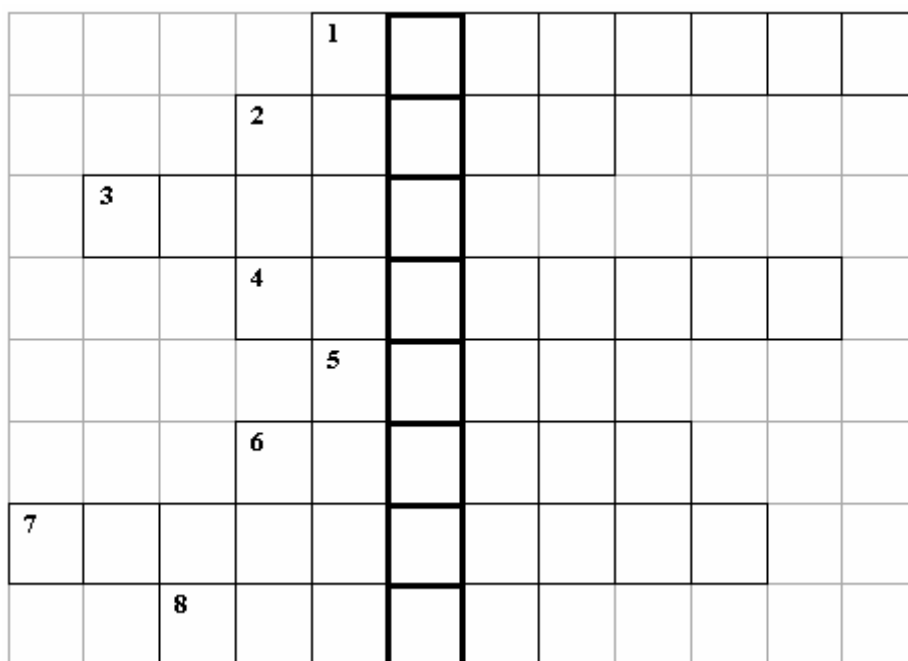
III zapalka: ogromna wspaniała choinka. Na koniec płomienia widok ukochanej babci.

Dziewczynka zapala całą paczkę, aby zatrzymać babcię. (IV obraz)

Szczęśliwa umiera

Zadanie V

Rozwiążcie krzyżówkę:

1. Było brzydkie. (odp. kaczątko)
2. Kraj, w którym urodził się H. Ch. Andersen. (odp. Dania)
3. Miejsce, w którym śpiewał słowik. (odp. ogród)
4. Kolor fartuszka „dziewczynki z zapalkami”. (odp. czerwony)
5. Narzeczonny Calineczki. (odp. kret)
6. Tytuł władcy, któremu służył słowik. (odp. cesarz)
7. Była wzrostu „na pół cala”. (odp. Calineczka)
8. W jakim państwie mieszkał słowik. (odp. Chiny)

HASŁO: ANDERSEN

Pytania konkursowe:

„Czy znasz baśnie Hansa Christiana Andersena?”

1. Kto uratował Calineczkę przed zamrożeniem, gdy chrapaszczce porzuciły ją w lesie? (mysz).
2. Komu uratowała życie Calineczka? (jaskółce)
3. Z jakiego jajka wykuło się brzydkie kaczątko? (łabędziego).
4. Kim stało się brzydkie kaczątko, gdy dorosło? (pięknym łabędziem).
5. Co stało się z prawdziwym słowikiem, gdy cesarzowi przysłano sztucznego słowika? (wypędzono go z kraju).
6. Od jakiej cechy swojego zewnętrznego wyglądu otrzymała imię Calineczka? (od wzrostu, który wynosił pół cala).
7. Podaj tytuł baśni, która opowiada o tragicznym losie pewnej dziewczynki? (Dziewczynka z zapalkami).
8. Jak zakończyła się historia dziewczynki z zapalkami? (dziewczynka zamarła z zimna).
9. Z czego Calineczka miała zrobioną kołyskę? (z łupinki orzecha włoskiego).
10. Dlaczego ropucha porwała Calineczkę? (chciała, aby Calineczka została żoną jej syna).
11. Kto udzielił schronienia Calineczce na zimę? (mysz polna).
12. Za kogo miała wyjść za mąż Calineczka? (za kreta).
13. Podaj nazwę państwa, w którym mieszkał słowik (Chiny).
14. Kogo bardzo kochała dziewczynka z zapalkami? (swoją babcię).

Pytania konkursowe z biografii H. Ch. Andersena:

1. Podaj miasto urodzin Andersena. (Odense)
2. Kim chciał zostać Andersen? (aktorem)
3. Ile lat żył pisarz? (70 lat, ur. 1805 zm. 1875)
4. Podaj jakie zawody wykonywali rodzice Andersena. (ojciec- szewc, matka-pracznica)
5. Do jakiego miasta wyjechał po śmierci ojca? (do Kopenhagi)
6. Jakie wykształcenie posiadał Andersen? (skończył studia na uniwersytecie)
7. Co (oprócz baśni) pisał Andersen? (opowiadania, powieści, sztuki teatralne)

8. Z jakich podań i legend korzystał w swej twórczości Andersen? (skandynawskich)
9. W jakim kraju urodził się Andersen? (Dania).

Bibliografia:

1. Andrzejewska Jadwiga, Bibliotekarstwo szkolne: teoria i praktyka. T.2, Warszawa: Wydaw. SBP, 1996. ISBN 83-85778-60-8
2. Balcerowicz Iwona, Lubimy czytać baśnie. „Biblioteka w Szkole” 2003 nr 2 s. 26-28
3. Gubernat Krystyna, Świat Andersena. „Biblioteka w Szkole” 2000 nr 1 s. 13-15
4. Juszczak Wioletta, Czy znasz baśnie Andersena. „Biblioteka w Szkole” 2005 nr 10 s. 10-11
5. Maciejek Alicja, Baśniowi bohaterowie Andersena. „Biblioteka w Szkole” 2005 nr 10 s. 8-9

Maria Jolanta Malek, Anna Obarska

Zastosowanie metody projektów w edukacji przyrodniczej w pracy z dzieckiem przedszkolnym

„Wszystko co dziecko we wczesnym okresie przeżywa, co się w nim rodzi i dojrzewa, pozostaje mu na całe życie”

C. Orff

Dzieci w wieku przedszkolnym wykazują się wzmożoną aktywnością poznawczą, wyrażającą się silną potrzebą intelektualnych wrażeń, dużym napięciem emocjonalnym, potrzebą działania jako narzędziem służącym poznawaniu otaczającej rzeczywistości.

Nauczyciele wspierający rozwój dzieci wiedzą, że trzeba odpowiadać na ich potrzeby, zainteresowania i problemy.

Naprzeciw zaspakajaniu potrzeb dzieci wychodzą metody aktywizujące.

Głównym zadaniem metod aktywizujących, do których należy metoda projektów, jest stawianie dzieci w takiej sytuacji, aby odczuwały potrzebę podejmowania działań. Niezaprzeczalny walor to nabywanie przez dzieci umiejętności współdziałania w grupach, co jest bardzo przydatne w życiu dorosłego człowieka. Natomiast stosowanie metod aktywizujących inspirowuje nauczyciela do zmiany stylu pracy, co prowadzi w konsekwencji do świadomego udziału w kreowaniu własnego rozwoju.

Metoda projektów należy do rzadko stosowanych metod aktywizujących w przedszkolu. Uważamy, iż warto zwrócić na nią uwagę i stosować w praktyce przedszkolnej, ponieważ:

- projekt to pogłębione badanie tematu lub zjawiska o dużej wartości poznawczej,
- pozwala znaleźć odpowiedzi na pytania postawione przez dzieci związane z ich ciekawością poznawczą,
- daje możliwość wykorzystania w programie nauczania, wzajemnie zależnych od siebie, reguł rozwojowych, uczenia się i nauczania małych dzieci,
- realizuje się go w pracy z całym zespołem, niewielką grupą dzieci lub indywidualnie,
- wpływa na rozwój społeczno-emocjonalny dzieci poprzez: współpracę w grupie, możliwość zaistnienia w niej oraz doskonalenie umiejętności komunikacyjnych i autoprezentacji,

- rozwija myślenie przyczynowo – skutkowe, ciekawość, samodzielność,
- stwarza warunki do zdobywania wiedzy opartej na bezpośrednim doświadczeniu i uczeniu się na błędach,
- angażuje do współpracy rodziców.

Na łamach biuletynu chcielibyśmy podzielić się z czytelnikiem propozycją praktycznego zastosowania metody projektów w realizacji programu przedszkolnego.

W maju 2007 w grupie dzieci 4,5 – letnich Publicznego Przedszkola nr 4 prowadzono projekt pt. „Mamy nowego przyjaciela – hodowlą chomika.”

Przebiegał on zgodnie z etapami obowiązującymi przy realizacji projektów:

Etap I

Przygotowanie – wybór tematu, sprawdzenie możliwości organizowania badań, ustalenie związku z programem rocznym.

Realizacja:

W ubiegłym roku jako jedno z zadań „Programu Roczego” przyjęto „Wykorzystanie metod aktywizujących w edukacji przyrodniczej w pracy z dzieckiem przedszkolnym”.

Intensyfikacja oddziaływań o charakterze przyrodniczym wpłynęła na aktywność dzieci. Chętnie dzieliły się swoimi zainteresowaniami i spostrzeżeniami. Między innymi opowieści o zwierzętach hodowanych w domu zainspirowały grupę do wyboru tematu.

Nauczycielka sprawdziła możliwości organizacyjne i materialne wiążące się z realizacją wybranego projektu poprzez dobór literatury, wywiady z rodzicami zajmującymi się hodowlą chomika, kontakt z bibliotekarzem i właścicielem sklepu zoologicznego.

Etap II

Rozpoczęcie projektu – rozmowy z dziećmi, ustalenie poziomu wiedzy, postawienie pytań, stworzenie siatki pojęciowej.

Realizacja:

Dzieci z pomocą nauczycielki sporządziły plan pracy (wynikający z realizacji projektu) z uwzględnieniem dni tygodnia oraz siatkę pojęciową w postaci pytań kierowanych do chomika, ty-

pu: „Co lubisz jeść?”, „Kiedy śpisz?”, „Czy boisz się kota?”.

Plan pracy:

Poniedziałek: WIZYTA W BIBLIOTECĘ

Wtorek: IMIĘ DLA CHOMIKA

Środa: OCZEKIWANY GOŚĆ

Czwartek: ZWYCZAJE CHOMIKA

Piątek: PRACOWITY TYDZIEŃ

ETAP III

Rozwinięcie projektu – badania terenowe, współpraca z ekspertami, praca w małych grupach, eksperymentowanie.

Realizacja:

Dzieci wraz z rodzicami zgromadziły pomoce: książki i zdjęcia związane z hodowlą chomika, poszerzyły swoją wiedzę podczas rozmowy z nauczycielką bibliotekarką oraz właścicielem sklepu zoologicznego, dokonały zakupy pokarmu dla zwierzęcia, przygotowały kącik przyrodniczy na przyjęcie chomika (akwarium z wyposażeniem). Podczas pobytu w przedszkolu obserwowały zachowanie zwierzęcia, poznały jego zwyczaje, wymyśliły dla niego imię, bardzo emocjonalnie realizowały obowiązki opiekuna zwierzęcia zgodnie z wcześniej opracowanym „Kodeksem przyjaciela chomika”. Stworzyły plakat „Jadłospis chomika”, układały twórcze teksty: rymowanki, opowiadanie, wykonywały prace plastyczne związane z tematem.

Etap IV

Podsumowanie projektu – określenie przyrostu wiedzy, podzielenie się nią z innymi - prezentacja.

Realizacja:

Grupa wróciła do stworzonej na początku siatki pojęciowej i odpowiedziała na umieszczone na niej pytania, co pozwoliło ugruntować wiedzę. Na zajęcia zaproszono rodziców i chętnych nauczycieli.

Dzieci wykazały się znajomością tematu poprzez:

- udział w konkurencjach prezentujących zakres wiedzy o realizowanym projekcie,
- prezentację piosenek i twórczości słownej na temat hodowli chomika,
- tematyczną wystawę plastyczną.

Ewaluacja

Mali przyrodnicy wyrazili swoje odczucia związane z realizacją projektu w formie techniki ewaluacyjnej „Termometr uczuć”. Miłym akcentem było zaznaczenie przez dzieci najwyższego punktu na skali.

Rodzice również docenili wysiłki poznawcze dzieci i wręczyli im odznaki „Przyjaciel chomika”.

Metoda projektów stosowana jest częściej w edukacji szkolnej niż w przedszkolnej. Wymaga bowiem wysiłku zaadaptowania metody do warunków rozwojowych i poznawczych dzieci w wieku przedszkolnym oraz dużego zaangażowania nauczyciela.

Jednak uśmiech i zadowolenie dzieci mobilizują do podejmowania ciekawych rozwiązań w pracy wychowawczo – dydaktycznej nauczyciela przedszkola.

Literatura:

„Mali badacze” H. Helm, L. Katz

„Jak aktywizować uczniów” E. Ziętkiewicz, K. Rau.

„Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie” E. Brudnik, A. Moszczyńska.

Maja Cieślak-Strzelec

SZLAKIEM ADAMA MICKIEWICZA ...PO WIELKOPOLSCE

Nauczycieli języka polskiego zawsze interesowało życie i twórczość wieszcz. Sięgali do różnych artykułów Pigonia, Janion, Inglota czy Witkowskiej. To znane i cenione postaci, dzięki którym mogli dogłębniej poznać i zrozumieć dzieła Mickiewicza. Ale jak do Mickiewicza przekonać dzieci w szkole podstawowej? Utwory Mickiewicza są trudne do omówienia na lekcjach języka polskiego. Wie o tym każdy nauczyciel, który z szóstoklasistami i ze „Świtezią” zetknął się na zajęciach. Oczywiście, że można rozmawiać o życiorysie Mickiewicza i jego zawłościach polityczno-miłosnych, ale przechodzi się wtedy chyba jeszcze większą próbę zderzenia się wieków. A może tak, zważywszy, że mieszkamy w Wielkopolsce, wyjść na lekcjach od wiadomości związanych z naszym regionem i wieszczem.

SZLAKIEM ADAMA MICKIEWICZA ...PO WIELKOPOLSCE

- Wycieczka jednodniowa
- Grupa wiekowa – uczniowie klas szóstych
- Cele główne wycieczki:
 1. Uatrakcyjnienie i urozmaicenie procesu nauczania poprzez połączenie wiedzy teoretycznej z otaczającą rzeczywistością
 2. Utrwalenie zdobytej wiedzy
- Cele operacyjne:
 1. Uczeń „na żywo” poznaje miejsca związane z patronem swojej szkoły – Adamem Mickiewiczem
 2. Uczeń ma możliwość zdobycia nowej wiedzy (za pośrednictwem: nauczyciela historii w Budziszewku, księdza proboszcza Jana Stefana, przewodnika w muzeum w Śmiełowie) i utrwalenie jej z wiadomościami poznanymi wcześniej
 3. Uczeń ma możliwość zobaczenia przedmiotów, obrazów, dzieł związanych z rodziną Mickiewiczów
 4. Uczeń może formułować pytania i poszukiwać odpowiedzi
 5. Wycieczka uwrażliwia ucznia na piękno szeroko rozumianej sztuki
- Cele wychowawcze:
 1. Uczeń interesuje się swoim najbliższym otoczeniem – „małą ojczyzną – Wielkopolską”
 2. Uczeń spotyka ludzi, którzy dzięki swojej pasji i zaangażowaniu pielęgnują zbiory mickiewiczianów
 3. Uczeń utrzuca kulturalne zachowanie w miejscach publicznych tzn. działa zgodnie z wcześniej ustalonym na lekcji wychowawczej regulaminem wycieczki

Jak dzieci przygotowują się do udziału w wycieczce?

Nauczyciele pracujący w Szkole Podstawowej nr 7 starają się przybliżyć twórczość Mickiewicza dzięki różnorodnym konkursom. W 2002 roku szkoła przygotowywała się do wyboru patrona i nadania imienia. W plebiscycie zwyciężył Adam Mickiewicz. Od 2003 roku obchodzimy w grudniu, w miesiącu narodzin poety, Dni Patrona. Jest to czas niezwykły, czas poświęcony temu wybitnemu Polakowi. W ciągu całego tygodnia obchodzone są liczne uroczystości a ich głównym bohaterem jest nasz wieszcz narodowy. Jest to okres, w którym przeprowadzane zostają konkursy lub ogłaszane są wyniki konkursów organizowanych we wcześniejszym terminie. Konkursy przygotowywane są przez nauczycieli: języka polskiego, historii, plastyki, informatyki i panie pracujące w bibliotece.

Co to za konkursy?

- Wykonanie prezentacji multimedialnej poświęconej patronowi
- Wykonanie romantycznego portretu Mickiewicza
- „Adam Mickiewicz – poeta, polityk, patriota”.
- Konkurs recytatorski „Poezja sercu bliska”
- Konkurs „Pięknie czytamy wiersze Adama Mickiewicza”

- Konkurs plastyczny „Ilustracja do wybranego utworu Adama Mickiewicza”
- „Wokół Adama Mickiewicza – konkurs literacko-plastyczny”
- „Legenda wieszca Adama”

Ponadto uczniowie mają możliwość zobaczenia wystaw:

- Adam Mickiewicz w Wielkopolsce
- Twórczość Adama Mickiewicza
- Podróże Adama Mickiewicza

W Tygodniu Patrona przeprowadzane są lekcje języka polskiego poświęcone Mickiewiczowi. Wtedy można zająć się zebraniem wiadomości dotyczących pobytu Mickiewicza w Wielkopolsce.

W sierpniu 1831 roku Adam Mickiewicz przybył do Wielkiego Księstwa Poznańskiego. Chciał nielegalnie dostać się do Księstwa Polskiego. Nigdy nie zrealizował swoich planów... Dzisiaj nie ma zbyt wielu dokumentów, za to mnóstwo jest legend i mitów dotyczących jego wizyty w tym regionie. Pewne jest, że przez kilkanaście miesięcy przebywał w Wielkopolsce, że jest człowiekiem, który tu był, żył, chodził...tu w pobliżu miejsca naszego zamieszkania.

Łukowo

W tym miejscu doszło do spotkania braci – Adama z Franciszkiem. Na prośbę poety właściciel wsi Józef Grabowski sprowadził do Łukowa Franciszka, który był powstańcem internowanym przez Prusaków. Grabowski zajmował się działalnością konspiracyjną, przerzucał pieniądze, dokumenty i ludzi.

Kiedy Adam i Franciszek wraz z gospodarzami zjedli wigilijną kolację, poszli na pasterkę do drewnianego kościoła św. Michała. Ten obiekt pochodzi z 1780 roku. Dziś pokryty jest gontem, natomiast wewnątrz zachowane z XVIII wieku, zawiera obraz Wacława Graffa „Sztuka umierania” z 1753 roku.

Franciszek mieszkał w Łukowie do 1859 roku, potem przeniósł się do Rożnowa. Tam odwiedzili go synowie Adama – najpierw w 1860 roku Władysław, potem w 1862 roku Aleksander, który był na dwa dni przed śmiercią wuja – 13 listopada. Franciszka pochowano na przyko-

ścielnym cmentarzu w Rożnowie przy świątyni pw. św. Katarzyny. Pochowano go ponoć z garstką ziemi, którą przywozła mu z rodzinnej Litwy Helena z Kwileckich.

Dziś w miejscu spotkania braci jest Izba Pamięci poświęcona Adamowi i Franciszkowi. Otwarta została 6 V 2001 roku z okazji zbliżającej się 170 rocznicy przybycia braci do Łukowa. Znajduje się tam tablica upamiętniająca ostatnią pasterkę Adama Mickiewicza w ojczyźnie, Dzwon "Święty Franciszek", który w 1831 r. wzywał na pasterkę Adama i Franciszka Mickiewiczów (uszkodzony), a także urna z ziemią z Zaosia k/Nowogrodka.

Kontakt

Ksiądz kanonik Jan Stefan –
jstefan@archpozn.org.pl

Tel. (061) 29-71-423

Wstęp bezpłatny

Czas zwiedzania 45 minut

Kościół w Łukowie – miejsce spotkania Adama i Franciszka

(Zdjęcie pochodzi ze strony
http://www.parafia-roznowo.22.pl/l_kosciol.html)

Budziszewko

Tutaj Mickiewicz odwiedził Józefa i Konstancję Łubieńskich. Został nawet ojcem chrzestnym ich 4-letniej córki Marii Tekli Łubieńskiej.

Dzisiaj w tej miejscowości jest Szkoła Podstawowa, która od 1974 roku nosi imię wieszca. 5 VI 1983 roku otwarto w niej **Izbę Pamięci Adama Mickiewicza**, która zawiera:

- bogaty księgozbiór,
- obrazy,
- rzeźby,
- medale,
- „Poezje” wydane w 1828 i 1829 roku w Paryżu,
- 50 edycji „Pana Tadeusza”
- „Album pamiątkowy Adama Mickiewicza” wydany w 1898 roku we Lwowie,
- publikacje Władysława Mickiewicza – księgozbiór liczy 100 woluminów,
- rękopis wiersza Konstancji Łubieńskiej „Elegia” znaleziony w 1983 roku na strychu budziszowskiego pałacu.

Izba Pamięci Adama Mickiewicza powstała z inicjatywy Janiny Ruty – nauczycielki plastyczki i Bogdana Ruty – nauczyciela historyka. To dzięki nim nauczyciele, uczniowie i rodzice szukali eksponatów. Do ich działań dołączyli ludzie pracujący w:

- Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie,
- Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Śmiełowie,
- Bibliotece Narodowej w Warszawie.
- Bibliotece Publicznej m. Poznania, Gdańska, Szczecina, Tarnowa, Rogoźna.

90% zbiorów pochodzi od bezinteresownych darczyńców. Liczba eksponatów ciągle rośnie.

Tel. 067-268-29-53

Czas zwiedzania – około 40 minut

Wstęp bezpłatny

Śmiełów

Losy dworku

Pałac klasycystyczny wzniesiony w 1797 r. dla Andrzeja Ostrogora-Gorzeńskiego zaprojektowany przez Stanisława Zawadzkiego.

Tu od 22 VIII do 8 IX 1831 roku przebywał Adam Mickiewicz. „(...) nie używał swojego prawdziwego nazwiska, o czym wspominał we wpisie do „sztambucha” Honoraty Skórzewskiej z Kospaszewa, a było to w sierpniu 1831 r.: „Adam - niegdyś Mickiewicz, później Mühl, na koniec Niegolewski. Nie wiem, jak mię nadal nazywać będą, od

Pani chciałbym zawsze nazwanym być - życzliwym sługą”.

Występował pod fałszywym nazwiskiem jako domowy nauczyciel Ostrogorów-Gorzeńskich. W tym samym miejscu przebywała później (podczas I wojny światowej od XI 1918- II 1919) Maria Górecka – córka poety.

W 1925 roku przebywał tam 87-letni Władysław Mickiewicz – syn i biograf poety.

Dworek odwiedzili także „prawnuczka Genowefa Hryniewiecka (na odsłonięciu pomnika w 19-31 r. i dwa lata później), a także: Henryk Sienkiewicz, Ignacy Paderewski, generał Józef Haller - znany dowódca i polityk, Wojciech Kossak - malarz, Władysław Tatarkiewicz - wybitny filozof i historyk sztuki, Ludwik Puget - znany rzeźbiarz, Ludomir Różycki - wybitny kompozytor. Ponadto swoją obecnością zaszczytili Śmiełów: kardynał Edmund Dalbor - kolega gimnazjalny gospodarza Śmiełowa - Józefa Chełkowskiego (kilkanaście razy), Henryk Opieński - kompozytor, generał Stanisław Taczak, prezydent Poznania - Cyryl Ratajski, Marcin Rożek i Władysław Marcinkowski - rzeźbiarze. Kilkakrotnie w latach 1932-1939 przyjeżdżał z Berlina pianista i kompozytor Raul Koczalski, który w podzięce za gościnę skomponował zapomnianą już dziś suitę Śmiełów. W 1960 r. odwiedził Śmiełów kardynał Stefan Wyszyński.”

W 1887 roku majątek w Śmiełowie wystawiono na licytacji (ostatni z rodu Zygmunt Gorzeński nie miał potomków). Kupili go Maria (zd. Do-niemirska) i Józef Chełkowscy. To dzięki nim dworek stał się miejscem kultu poety. W 1939 roku właściciele internowano. W 1945 roku pałac został doszczętnie splądrowany i pozbawiony wyposażenia. Do 1970 roku mieściła się tam szkoła, potem budynek przejęło Muzeum Narodowe w Poznaniu. Po pięciu latach remontu dnia 27 VII 1975 roku otwarto tam Muzeum Adama Mickiewicza (Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu).

„Gdy przebywa się w Śmiełowie nie można po-zbyć się wrażenia, że krajobraz ten przypomina nieco Nowogródek. I tutaj ciągną się wysokie wzgórza, długie wstęgi zboża przeplatają się z

gęstwinami krzaków, w których huczy od głosów ptaków(...) Mickiewicz mógł się tutaj czuć jak w domu, mógł wreszcie ukoić nieco schorowaną wyobraźnię, mógł wreszcie odnowić wspomnienia.”

To właśnie w Wielkopolsce (wg niektórych badaczy literatury) zrodził się pomysł napisania „Pana Tadeusza”.

Ekspozycja w muzeum zawiera:

- dzieła poety (pierwsze wydanie jego poezji, autograf - wpis do sztambucha Eugenii Morawskiej z 1831 roku),
- tłumaczenia na języki obce (pierwsze paryskie wydanie „Pana Tadeusza”, liczne wydania obcojęzyczne),
- najwcześniejsze ilustracje do „Pana Tadeusza” według projektu Wojciecha Gersona,
- obraz Leona Koplińskiego „Spowiedź Jacka Soplicy”,
- wizytówkę poety,
- obrazy związane z poetą – „Mickiewicz na Judahu skale” Walerego Wańkowicza, „Mickiewicz na polowaniu w Burgas”,
- portrety Wielkopolan, którzy gościli Mickiewicza,
- obrazy związane z miejscami pobytu Mickiewicza („Krajobraz z okolic Albano” F.A. Elsassera),
- wyposażenia dworów z epoki romantyzmu
- pamiątkowe druki wydane z okazji przewiezienia zwłok Mickiewicza na Wawel w Krakowie,
- druki i plakaty wydane z okazji 100 rocznicy urodzin poety.

W parku krajobrazowym nad Lutynią jest pomnik wieszczki projektu Jerzego Sobocińskiego z 1970 roku (w miejscu starszego zniszczonego przez Niemców).

- „Muzeum Adama Mickiewicza w Śmiełowie

[OB]

Od 15 listopada 2007 do 31 stycznia 2008 z powodu prac remontowych i porządkowych Muzeum w Śmiełowie będzie zamknięte dla zwiedzających.”

Śmiełów – szkic widoku na pałac, który tak wyglądał w 1830 roku, autorstwa Elżbiety Dukiewicz, dziś znajduje się w zbiorach Szkoły Podstawowej nr 7 im. Adama Mickiewicza w Pile

Kopaszewo

W tym miejscu znajduje się dąb, pod którym lubił siedzieć Mickiewicz. Tradycja głosi, że tam właśnie powstawały kolejne wersy epopei narodowej. W 1880 roku dąb został zniszczony przez burzę. Legenda wieszczka była tak silna, że wybrano sąsiedni dąb i po-

stawiono pod nim kamienną ławeczkę. To miejsce jest ważne również dlatego, że Mickiewicz poznał tu Konstancję z Bojanowskich Łubieńską. Niewątpliwie zauroczyła poetę. Niektórzy doszukują się cech wspólnych Konstancji i Telimeny...

Osiek

Dziś w zaniedbanym parku znajduje się płaski głaz, zwany kamieniem Mickiewicza, który tam umieszczono, by upamiętnić w tej miejscowości wizyty wieszczki.

Poznań

Pomnik Adama Mickiewicza

7 V 1859 roku – odsłonięcie pomnika wykonanego przez Władysława Oleszczyńskiego mieszkającego w Paryżu. Pomnik postawiono na gruncie kościelnym, przy prezbiterium kościoła św. Marcina.

1904 rok – przebudowa wapiennego pomnika (sfinansował to Roman Plewkiewicz) zaprojektowana przez Władysława Marcinkowskiego. Brązowy odlew był wierną kopią dzieła Oleszczyńskiego. Pomnik przesunięto bliżej ulicy. Potem pomnik został zniszczony przez Niemców.

28 V 1960 roku na placu, któremu nadano imię wieszczka, pomiędzy budynkiem Collegium Minusa a zamkiem odsłonięto nowy pomnik autorstwa Bazylego Wojtowicza i Czesława Woźniaka. Brązowy posąg stoi na granitowym cokole, ozdobiony płaskorzeźbami ilustrującymi fragmenty „Grażyny” i „Konrada Wallenroda”.

To nie są wszystkie miejsca w Wielkopolsce związane z Adamem Mickiewiczem, ale te które wymieniałam doskonale nadają się na pokazanie ich naszym uczniom. Po co? By przybliżyć im postać osoby, która miała i ma wpływ na Polaków.

Aby utrwalić zdobytą wiedzę proponuję uczniom zadania do wyboru:

- napisanie sprawozdania z wycieczki,
- stworzenie albumu dotyczącego pobytu Adama Mickiewicza

w Wielkopolsce z wykorzystaniem własnych zdjęć.

Szlak wycieczki:

Piła – Budziszewko – Łukowo – Poznań – Śmiełków – Poznań- Piła

65 km + 21km + 31km + 70 km + 70 km + 100 km
= 357 km

Trasa wycieczki przygotowana wg pomysłu Mai Cieślak-Strzelec i Stanisławy Grelowskiej.

Bibliografia:

Mickiewicz. Encyklopedia, Pod red. Jarosława Marka Rymkiewicza. Warszawa 2001. ISBN 83-7311-012-7

Słownik krajoznawczy Wielkopolski, Pod red. Pawła Andersa, Piotra Maluśkiewicza, Warszawa-Poznań 1992. ISBN 83-01-10630-1

Lebioda Dariusz Tomasz, *Ptaki Mickiewicza i inne artykuły romantyczne*, Bydgoszcz 1998. ISBN 83-87531-85-5

Lorentz Stanisław, *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, Warszawa 1982. ISBN 83-223-1936-3

Łęcki Włodzimierz, Jaśkowiak Franciszek, *Wielkopolska*, Warszawa 1989. ISBN 83-217-2497-3

Maluśkiewicz Piotr, *Wielkopolskim szlakiem Adama Mickiewicza*, Poznań 1993. ISBN 83-85811-59-1

Adam Mickiewicz w Wielkopolsce [online] [dostęp 23 października 2007]. Dostępny w Internecie <http://wrzesnia.w.interia.pl/archiwum/smielow.htm>

Muzeum Narodowe w Poznaniu [online] [dostęp 27 października 2007]. Dostępny w Internecie http://www.mnp.art.pl/infopl/index.php?option=com_content&task=view&id=81&Itemid=101

Świat Islamu

Scenariusz lekcji z historii ZSP w Damasku

Klasa: I

Mahomet, Czarny Kamień,

- szary papier,

Temat: Świat islamu.

Cele:

Struktura i opis lekcji

Uczeń pamięta:

- pojęcia: Koran, islam, muzułmanin, meczet, kalif,
- postać: Mahomet,
- imię boga wyznawców islamu,
- datę: 622r.

Czynności organizacyjno – porządkowe

/ powitanie, sprawdzenie listy obecności, adnotacja w dzienniku lekcyjnym /

Rekapitulacja wtórna

Rozwiąż krzyżówkę:

Uczeń rozumie:

- wyżej wymienione pojęcia,
- jak warunki naturalne półwyspu Arabskiego wpłynęły na warunki życia i zajęcia ludności,
- wkład Arabów w rozwój cywilizacji,

1. Bazylika Bożej / Hagia Sophia / w Konstantynopolu.

2. Nazwa świątyni prawosławnej.

3. W kościele rozłam i oddzielenie się części jego członków pod hasłami doktrynalnymi, społecznymi itd.

4. Zwierzchnik w kościele prawosławnym.

5. Stolica cesarstwa wschodniego.

6. Cesarstwo wschodnie nazywano ...

7. Duchowny w kościele katolickim.

8. Przynosił największe zyski mieszkańcom Konstantynopola.

9. Zwierzchnik w kościele katolickim.

10. Powstała przez układanie kostek marmuru na posadzkach.

11. Zadali ostateczny cios cesarstwu.

Uczeń potrafi:

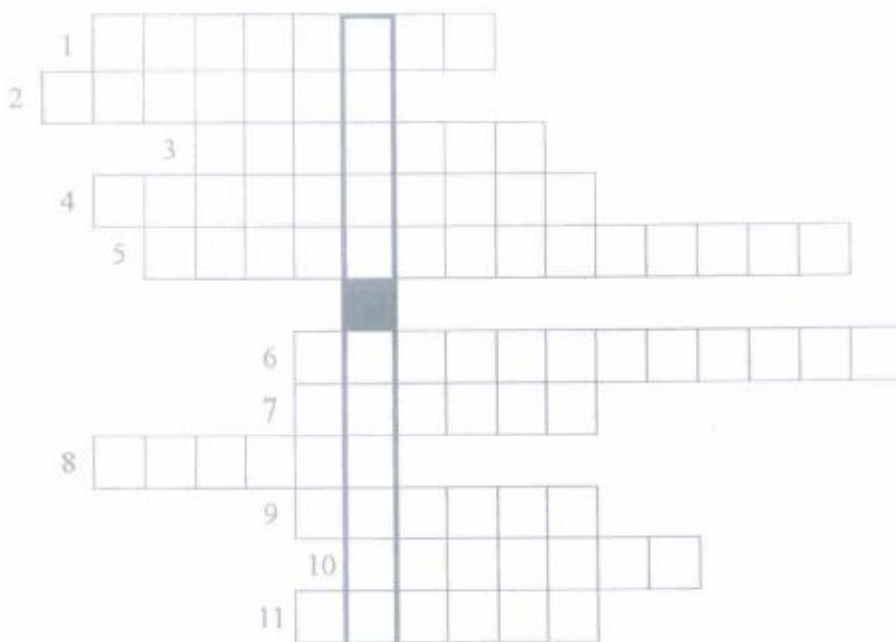
- prawidłowo operować pojęciami wykorzystanymi w trakcie lekcji,
- opowiedzieć, jak powstała i na jakich zasadach opiera się religia – islam,
- scharakteryzować kulturę Arabów i ocenić jej wkład w rozwój cywilizacji,
- wskazać na mapie Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę, obszary podbite przez Arabów,
- zaznaczyć na taśmie chronologicznej datę ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny i określić, który to wiek,

Metody:

- rozmowa nauczająca,
- wykład,
- elementy dyskusji,
- praca pod kierunkiem /mapa konturowa, obraz/
- burza mózgów

Środki dydaktyczne:

- mapa ścienna,
- mapka konturowa,
- schemat obrazujący filary islamu,
- ilustracje: świątynia Kaaba w Mekce,

N. Proszę przeczytać hasło.

U. Świat islamu.

Podsumowanie wypowiedzi uczniów i nawiązanie do treści nowej lekcji.

/opowiemy, jak powstał i na jakich zasadach opierał się islam – druga religia pod względem liczby wyznawców, po chrześcijaństwie /

Temat lekcji: **Świat islamu.**

I. Wprowadzenie:

- Uczniowie wskazują na mapie Półwysep Arabski, określają jego położenie geograficzne i warunki naturalne.
/ mapa, atlas /
- Wspólnie z uczniami zastanawiamy się, jak środowisko naturalne półwyspu Arabskiego wpłynęło na warunki życia i zajęcia jego mieszkańców, czy położenie geograficzne półwyspu Arabskiego stwarzało im szansę rozwoju, czy też nie.

I. Zaangażowanie:

W VII wieku na pustynnych terenach Półwyspu Arabskiego powstała i błyskawicznie rozprzestrzeniła się nowa religia – islam. Jej założyciel, kupiec z Mekki o imieniu Mahomet, głosił, że łagodny i pełen miłosierdzia Bóg wybrał go na swojego proroka.

1. Zapoznanie z postacią Mahometa, religią islamu i cywilizacją Arabów.

a) Mahomet

- *Mahomet to przekształcone arabskie imię Muhammad – urodził się około 570 roku w Mekce – w młodości był pasterzem i poganiaczem wielbłądów, potem kierował wyprawami kupieckimi bogatej wdowy – którą z czasem poślubił.*
- *Jak głosi arabska tradycja, gdy Mahomet miał 40 lat, ukazał się mu archanioł Gabriel, który obwieścił: „Mahomecie! Ty jesteś prorokiem Allacha” i nakazał głosić ludziom prawdziwą wiarę. Jej nazwa brzmiała: islam.*

a) Islam

- *Islam po arabsku oznacza „poddanie się woli Boga” – to religia konsekwentnie monoteistyczna, zakładająca wiarę w jednego, osobowego Boga – stwórcę, zarazem najwyższego sędziego.*

- Każdy wyznawca islamu, tzn. muzułmanin – dosłownie: „uległy”, „poddany” woli Bożej – miał wypełniać w swoim życiu pięć obowiązków, nazywanych filarami islamu: które stanowią: wyznanie wiary, modlitwa (5 razy dziennie), jałmużna (ofiara dla ubogiego), post (przez jeden miesiąc w roku – ramadan – pościć codziennie od świtu do zachodu słońca), pielgrzymka do Mekki.

/ schemat na tablicy – uzupełnić tabelę, wpisując we właściwe miejsca odpowiednie filary wiary /

- Mahomet
- Muzułmanin
- Allah
- Meczet
- Koran
- Mekka
- Minarety
- Kaaba
- Kalif

/ ilustracje obrazujące: - najświętsze miejsce islamu – świątynia Kaaba w Mekce, - największe świętość wszystkich muzułmanów Mahomet i Czarny Kamień /

- W 622 roku Mahomet przeniósł się z Mekki do Medyny i to wydarzenie tzw. hidżra, zostało uznane przez muzułmanów za początek nowej ery.

/ taśma czasu, mapa /

- Gdy Mahomet zmarł, jego naukę spisano w świętej księdze muzułmanów – Koranie (po arabsku „Koran” to czytanie, recytacja).

/ ilustracja obrazująca ręcznie pisaną stronę Koranu /

- Ułóż słowniczek pojęć związanych z islamem: burza mózgów – uczniowie na tablicy zapisują pojęcia związane z islamem.

1. Uczniowie przy pomocy nauczyciela opracowują na podstawie tekstu i materiału ilustracyjnego w podręczniku wiadomości, dotyczące podbicia Arabów. Uczniowie zaznaczają na mapkach konturowych: Półwysep Arabski, obszary podbite przez Arabów.

/ mapki w podręczniku, mapki konturowe, mapa ścienna /

I. Podsumowanie:

Sukces nowej wiary pochodził stąd, że była to religia zrozumiała dla prostych mieszkańców Półwyspu Arabskiego i niezwykle konsekwentna.

Muzułmanie żyją na całym świecie, ale przede wszystkim w: Afganistanie, Algierii,

Filar wiary	Opis obowiązku według Koranu
.....	Mów: Jeden jest Bóg Allah, Jedyny i Niezmienny, Nie zrodził nikogo i nie został zrodzony, Nikt nie jest mu równy ani podobny.
.....	Dobrze wieść się będzie wiernym, którzy z pokorą spełniają swoją modlitwę, I trzymają się z daleka od próżnej mowy, Tym, którzy rozdzielają jałmużnę ...
.....	Pierwszą świątynią poświęconą Bogu jest świątynia w Mekce: miejsce błogosławione, drogowskaz świata całego. W niej znajdują się wyraźne znaki, tu się zatrzymał Abraham. Kto do niej wkracza jest bezpieczny. Obowiązkiem człowieka wobec Allacha jest piel-
.....	Prawowierni! Powiedziane jest, iż post zachowywać powinniście, tak jako i wasi ojcowie zachowywali. Bójcie się Pana.

Arabii

Saudyjskiej, Bangladeszu, Chinach, Egipcie, Indiach, Indonezji, Iraku, Iranie, Jemenie, Jordanii, Kazachstanie, Kuwejcie, Libanie, Libii, Malezji, Maroku, Nigerii, Pakistanie, Rosji, Senegalu, Sudanie, Tunezji, Turcji i Uzbekistanie

Notatka

1. Warunki naturalne Półwyspu Arabskiego i tryb życia Arabów:
 - tereny pustynne zamieszkujące większości przez koczownicze plemiona Arabów (Beduini)
1. Narodziny nowej religii – islamu (religia monoteistyczna)
 - a) Mahomet – twórca islamu
 - b) Allach – jeden Bóg, Pan stworzenia
 - c) Mekka – główny ośrodek religijny ze świątynią Kaaba
 - d) Koran – święta księga islamu
 - e) Meczet – świątynia Arabów
 - f) Minaret – wieżyczki wokół meczetu
 - g) Muzułmanin – wyznawca islamu
1. Ucieczka Mahometa z Mekki do Medyny w 622 roku (hidżra – przesiedlenie się).
2. Pięć filarów islamu:
 - a) wyznawanie wiary

b) modlitwa

c) jałmużna

d) post

e) pielgrzymka do miejsca świętego

1. Podboje Arabów w VII i VIII wieku: Persja, Azja Mniejsza, Syria, Palestyna, północna Afryka

Zadanie domowe

Podaj przykłady osiągnięć Arabów w poszczególnych dziedzinach (nauka, sztuka, gospodarka)

Ogólnopolski konkurs językowy **Słowo daje**

Już po raz drugi Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz Stowarzyszenie Ojczyzny Polszczyny jest organizatorem ogólnopolskiego konkursu językowego **Słowo daje**, który przeznaczony jest dla uczniów szkół podstawowych. Jego celem jest przede wszystkim podnoszenie kultury języka ojczystego, zarówno w mowie jak i w piśmie. Uczestnicy rozwiązują testy językowe, piszą wypracowania i wygłaszają przed publicznością wymyślone na zadany temat opowiadania. Patronem i głównym jurorem konkursu jest **profesor Jan Miodek**.

W roku szkolnym 2007/2008 pilskie szkoły przystąpiły do konkursu po raz pierwszy, a są to:

- Ø Szkoła Podstawowa nr 1 im. Stanisława Staszica – Koordynator Szkolny p. Agnieszka Rajter,
- Ø Szkoła Podstawowa nr 4 im. Mikołaja Kopernika – Koordynator Szkolny p. Hanna Rakowska,
- Ø Szkoła Podstawowa nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi – Koordynator Szkolny p. Krystyna Zawacka,
- Ø Zespół Szkół nr 2 im. Królowej Jadwigi – Koordynator Szkolny p. Klaudia Dziergas.

W szkołach, 6 listopada 2007 r., odbył się I Etap Konkursu – część pisemna. Uczniowie rozwiązywali test składający się z zadań zamkniętych i otwartych. Organizacją Konkursu i sprawdzeniem prac zajęła się powołana przez Dyrektora Szkolna Komisja Konkursowa, która zdecydowała o liczbie uczniów zakwalifikowanych do części ustnej.

14 listopada 2007 r. przeprowadzony został I Etap Konkursu – część ustna. Uczniowie opowiadali przed publicznością na jeden z wylosowanych tematów – ok. 3 minut. Na przygotowanie się do wypowiedzi ustnej był określony czas – 30 minut. Uczniowie podczas wygłaszania opowieści nie mogli korzystać z wcześniej sporządzonych notatek.

Eliminacje ustne zostały przeprowadzone w odświeżonej atmosferze, w literackiej scenerii. To

wszystko podniosło w świadomości uczniów rangę języka ojczystego.

Refleksje po I Etapie Konkursu.

Uczniowie dobrze czują się w wypowiedziach pisemnych. Łatwo przychodzi im formułowanie zdań, rozwiązywanie zadań zamkniętych – to przecież ćwiczymy z nimi do Sprawdzianu po szóstej klasie. Trema i wielkie przeżycie towarzyszyły im przy prezentacji własnej wypowiedzi. Przedstawiana treść nie budziła większych zastrzeżeń, ale samo wykonanie już tak. Brakowało m.in. kontaktu wzrokowego ze słuchaczami, rozbudzenia uczuć, mowy ciała.

Zastanawiam się, czy na lekcjach języka polskiego nie powinniśmy wprowadzić ćwiczeń w opowiadaniu na podany temat. Potraktować je jako „rozgrzewkę” przed lekcją. Nauczmy naszych podopiecznych śmiałości w wypowiadaniu dłuższych wypowiedzi.

Do II Etapu Konkursu zakwalifikowało się 21 uczniów. Następne zmagania już 08 stycznia 2008r., w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Pile.

W załączniku podaję zadania z I Etapu Konkursu (części pisemnej i ustnej) oraz klucz odpowiedzi.

SŁOWO DAJĘ 2007/2008

Konkurs językowy dla uczniów szkół podstawowych – etap I

W moim magicznym domu

Czas pracy: 60 minut

Maksymalna liczba punktów: 40

imię i nazwisko ucznia
data

klasa

WITAMY CIĘ!

Przeczytaj uważnie tekst i wszystkie zadania.

W zadaniach od 1 do 25 wybierz tylko jedną poprawną odpowiedź i zaznacz ją kółkiem.

Zadanie 26 - otwarte zapisz starannie w wyznaczonym miejscu. Pomyłki przekreślaj.

Powodzenia!

Anna Kamieńska

Nasze dwa domy

Wszyscy inni mają jeden dom, dom, gdzie mieszkają razem z ojcem, matką i rodzeństwem. A my, to znaczy: ja i Myrka, mamy dwa domy. Po prostu dwa domy, najwłaśniejsze dwa domy. I właściwie nie bardzo wiadomo, który dom jest bardziej nasz. Bo chociaż śpimy przeważnie w jednym domu, razem z ojcem i mamą, to w pewnym sensie ważniejszym domem jest dom dziadków. Jest po prostu więcej domem. Domem zawsze naszym i zawsze dla nas otwartym. [...]

Tylko u dziadków mówiło się, że coś jest wyborowe, i w tym słowie usta układały się tak, że same wypełniały się dobrym smakiem.

– Słowo „wyborowe” – powiedziała raz

Myrka – smakuje jak truskawki z kremem.

– Nieprawda! – przeciwstawiłem jej swój własny pogląd – ono ma smak placek kartoflanych.

A naprawdę to miało smak babci, jej chłodnego pokoju, pachnącego macierzanką i płatkami różanymi, wkładanymi między prześcieradła w szafie, i smak jej kuchni, jej drewnianych kuchennych łyżek i glinianej donicy, w której kręciło się żółtka i mak wigilijny, i wielkanocny sernik.

1. Tekst Anny Kamieńskiej nie mówi o:

- A. miłości,
- B. życzliwości,
- C. szczęściu,
- D. honorze.

2. Dzieci u dziadków:

- A. mają cały dom na głowie.
- B. prowadzą dom otwarty.
- C. są gośćmi w domu.
- D. czują się jak u siebie.

3. W tekście Anny Kamieńskiej opowiadaczem

jest:

- A. Myrka.
- B. brat Myrki.
- C. siostra Myrki.
- D. osoba spoza rodziny.

4. W wyrazie *dom* nie znajdziesz głoski:

- A. nosowej,
- B. dźwięcznej,
- C. bezdźwięcznej,
- D. twardej.

5. W wyrazie *mieszkaliby* akcent pada na sylabę:

- A. trzecią od końca.
- B. drugą od końca.
- C. ostatnią.
- D. pierwszą.

6. W tytule *Nasze dwa domy* znajdziesz następujące części mowy:

- A. jedną nieodmienną, dwie odmienne.
- B. jedną odmienną, dwie nieodmienne.
- C. trzy odmienne.
- D. żadna odpowiedź nie jest poprawna.

7. Zamiast *widzę dziecko* powiesz:

- A. widzę go,
- B. widzę jego,
- C. widzę je.
- D. Wszystkie formy są poprawne.

8. Zaznacz poprawne zakończenie zdania:

Mieszkają razem z ojcem, matką i...

- A. obu rodzeństwem.
- B. obojgiem rodzeństwa.
- C. oboje rodzeństwem.
- D. obojgiem rodzeństwem.

9. Którą nazwę potrawy zapisano błędnie?

W babcinej kuchni nie zabrakło ...

- A. kiślu z porzeczkami,
- B. klusków z makiem,
- C. rodzynek w cieście,
- D. truskawek z kremem.

10. Która zasada wyjaśnia pisownię wyrazu *niemalo*?

- A. Nie z przymiotnikami piszemy łącznie.
- B. Nie z imiesłowami piszemy łącznie.
- C. Nie z rzeczownikami piszemy łącznie.
- D. Pisowni tego wyrazu nie wyjaśnia żadna z podanych zasad ortograficznych.

11. Co nie jest po polsku?
 - A. matula,
 - B. maminka,
 - C. matusia,
 - D. mateńka.
12. Dokończ przysłowie *Gość w dom...*
 - A. a gospodarza nie ma.
 - B. Bóg w dom.
 - C. a ja sam.
 - D. kobyłka u płota.
13. W którym zdaniu ukrył się błąd?
 - A. Żartowaliśmy przed i po obiedzie.
 - B. Żartowaliśmy przed obiadem i po nim.
 - C. Żartowaliśmy przed obiadem i po jego zjedzeniu.
 - D. Wszystkie zdania są poprawne.
14. Gdzie ukrył się błąd?
 - A. dziurka od klucza,
 - B. pastylki na grypę,
 - C. książki do pierwszej klasy,
 - D. syrop na kaszel.
15. Gdzie znajdziesz słowa, którymi zastąpisz potoczny wyraz *facet*?
 - A. W słowniku ortograficznym.
 - B. W słowniku wyrazów blisko znaczących.
 - C. W słowniku polsko- angielskim.
 - D. W encyklopedii powszechnej.
16. W którym tomie encyklopedii powszechnej znajdziesz Informacje o Annie Kamieńskiej?
 - A. Tom 1 A – F
 - B. Tom 2 G – M
 - C. Tom 3 N – R
 - D. Tom 4 S – Z

Anna Czapińska

W moim magicznym domu

[...]

W moim magicznym domu
wszystko się zdarzyć może.

Same zmyślają się historie,
sam się rozgryza orzech.

W moim magicznym domu.
ciepło jest i bezpiecznie.

Gościu znużony, gościu znudzony,
jeśli zabłądzisz kiedyś w te strony,
zajrzyj tu do nas koniecznie.

Przedstawię ci Macieja kota;

fascynujący z niego facet.

Całymi dniami tkwi w fotelu
i lekceważy każdą pracę.

Lecz niewątpliwą ma zaletę:
gdy spływa wieczór granatowy,
on słodko mruczy wprost do ucha
najbardziej senne bossa novy.

W moim magicznym domu
wszystko się zdarzyć może.

Same zmyślają się historie,
sam się rozgryza orzech.

Licho śpi w kącie cicho
i zegar tyka serdecznie.

Gościu znużony, gościu znudzony,
jeśli zabłądzisz kiedyś w te strony,
zajrzyj tu do nas koniecznie. [...]

17. Co łączy domy w tekstach A. Kamieńskiej i A. Czapińskiej?

- A. zapach, smak;
- B. nuda, senność;
- C. muzyka, magia;
- D. gościnność, życzliwość.

18. W którym szeregu wyrazy ułożone są alfabetycznie?

- A. facet, fascynujący, fascynacja, fascynować;
- B. fascynacja, fascynujący, fascynować, facet;
- C. facet, fascynacja, fascynować, fascynujący;
- D. facet, fascynujący, fascynować, fascynacja.

19. Wskaż przypadek podkreślonego rzeczownika w wyrażeniu gościu znużony.

- A. mianownik,
- B. miejscownik,
- C. wołacz,
- D. celownik.

20. Dokończ poprawnie zdanie: Przyglądałem się mruczącemu...

- A. kotowi Maciejowi.
- B. kotu Maciejowi.
- C. kotu Macieju.
- D. kocie Macieju.

21. Którą z nazw młodych zwierząt zapisano niepoprawnie?

- A. szczeniak,

- B. kocię,
C. żrebiątko.
D. Wszystkie nazwy zapisano poprawnie.

22. W tekście piosenki zwrot *sam się rozgryza orzech* znaczy to, że:

- A. owoc ma kruchą skorupkę.
B. w pobliżu nie ma dziadka do orzechów.
C. problemy same się rozwiązują.
D. jedzenie poprawia samopoczucie.

23. Kiedy лихо nie śpi, dobrze jest:

- A. mieć się na baczności.
B. śnić o niebieskich migdałach.
C. bawić się w najlepsze.
D. zapomnieć o bożym świecie.

24. Zwrot *zajrzyj tu do nas* nie oznacza:

- A. odwiedź nas,
B. złóż nam wizytę,
C. przyjdź w gości,
D. przyjrzyj się nam.

25. W ostatniej zwrotce wiersza podkreślono zdanie podrzędne:

- A. dopełnieniowe.
B. okolicznikowe.
C. przydawkowe.
D. podmiotowe.

26. W *moim magicznym domu wszystko się zdarzyć może...* Opowiedz jedno z tych zdarzeń. Może ono być wesołe, smutne, przerażające, sensacyjne...

Praca nie powinna być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

Uwaga: napisanie nie na temat większości tekstu dyskwalifikuje go.

Kompozycja:

wstęp, rozwinięcie, zakończenie

1p.

spójność (logiczna i gramatyczna) wypowiedzi

1p.

Język:

wrażenia i zwroty nacechowane emocjonalnie

1p.

urozmaicona składnia

1p.

poprawność językowa (dopuszczalne dwa błędy)

1p.

Ortografia:

0 – 2p.

(0 – 1bł. = 2p; 2 – 3 bł. = 1p; 4 bł. i więcej = 0p.)

Interpunkcja:

1p.

(0 – 3bł. = 1p; 4 bł. i więcej = 0p.)

Zapis:

akapity

1p.

estetyka zapisu

1p.

Nagroda:

za twórcze i pomysłowe rozwinięcie tematu.

1 – 2p.

RAZEM:

15p.

KLUCZ ODPOWIEDZI I PUNKTACJA ZADAŃ

RAZEM: 40 punktów

Kryteria oceny opowiadania – zadania 26.

Treść:

rozwinięcie pojedynczego wydarzenia
1p.

pomysłowość
1p.

niezwykłość
1p.

Zadania do części ustnej

OPOWIADANIE PRZED PUBLICZNOŚCIĄ

1. – Miejcie się na baczności – powiedziała ciocia Krysia i postawiła walizkę w przedpokoju. Opowiedz, co było dalej.
2. W twoim domu mieszka mysz... Opowiedz o tej swojej lokatorce.
3. Od pewnego czasu jesteś ze swoją kuzynką na bakier. Opowiedz, jak do tego doszło.
4. Opowiedz o kuzynie wiercipięcie, który w czasie uroczystej kolacji narobił sobie bigosu.

5. Mama weszła do pokoju, a na nas padł błądy strach. Opowiedz, co się wydarzyło przedtem i potem.
6. Opowiedz, jak to się stało, że Twój dom jest prawdziwą stajnią Augiasza. I kto go posprząta?
7. Leżę do góry brzuchem, a lekcje odrabiają się same. Jak to możliwe? Opowiedz.
8. Sprawa komputera w naszym domu wraca jak bumerang. Z pewnością coś o tym wiesz, opowiedz.
9. Dziadek opowiadał tak, że boki zrywać. Przypomnij jedną z jego zabawnych historyjek.
10. A u babci było jak w Pana Boga za piecem. Opowiedz, jak tego doświadczyłeś.
11. Opowiedz wyczyn małej siostrzyczki, rozpuszczonej jak dziadowski bat, która robiła z wszystkimi, co chciała.
12. Opowiedz jedną historyjkę z ciotką Alinką, która wiecznie szuka dziury w całym.
13. To był twardy orzech do zgryzienia. Opowiedz o rodzinnej przeprowadzce do nowego domu.
14. W twoim domu pojawiła się komputerowa czarodziejka. Opowiedz o tym spotkaniu.
15. Gość w dom.... Opowiedz o niezwykłej wizycie.
2. Identyfikacja – czy jest autentyczny, bliski „historii”?
3. Rozbudzanie – czy porusza umysł, wyobraźnię lub uczucia?
4. Mowa ciała – czy odpowiednio używa ruchów, gestów i mimiki?
5. Dykcja – czy mówi wyraźnie i doniosle?

Razem **10p.**

Uwaga: Mówienie nie na temat lub rażące błędy językowe dyskwalifikują wypowiedź i przyznaje się zero punktów.

Kryteria oceny opowiadania przed publicznością

I Treść: 5p.

1. Historia – czy jest ciągiem zdarzeń?
2. Dynamiczność – czy jest żywa, nierozwlekła?
3. Przejrzystość – czy jest jasna, klarowna dla słuchaczy?
4. Ciekawość – czy jest niebanalna, przyciąga słuchaczy?
5. Morał – czy zawiera (wypowiedziane lub domyślne) pouczenie?

II Wykonanie: 5p.

1. Kontakt – czy opowiadacz przyciąga „twarzą w twarz”?

Barbara Zalewska

Pożegnanie Dyrektora Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Pile

31 sierpnia br. odbyło się pożegnanie wieloletniej Dyrektorki Biblioteki Pedagogicznej w Pile-pani Zofii Adamczewskiej, która 01 września odeszła na emeryturę. Były kwiaty, piękne słowa podziękowania za współpracę, łzy wzruszenia i refleksja, miejmy nadzieję, zgodna z hasłem wystawki towarzyszącej imprezie: „Ważne są tylko te dni, których jeszcze nie znamy”...

Pani Zofia Adamczewska całe swoje zawodowe życie - 43 lata- poświęciła pracy w oświacie i dla oświaty. Najpierw jako nauczycielka Szkoły Podstawowej nr 2, później wizytator w Wydziale Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Pile, a od 01 listopada 1985 r. dyrektorka Biblioteki Pedagogicznej.

Do reformy administracyjnej państwa, była to Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka posiadająca sześć filii w terenie, która od 01 stycznia 2001 r., mocą uchwały Sejmiku Wojewódzkiego, przemianowana została na Publiczną Bibliotekę Pedagogiczną, zawiadującą pięcioma filiami Województwa Wielkopolskiego.

Dyrektorka Adamczewska, kierując wiele lat placówką, poprawiała systematycznie jej warunki lokalowe, dbając przede wszystkim o jej wizerunek oraz warunki pracy pracowników, którym zawsze stawiała wysokie wymagania, dopingując do podnoszenia kwalifikacji zawodowych – bibliotecznych i pedagogicznych (większość pracujących nauczycieli-bibliotekarzy posiada status nauczyciela dyplomowanego).

W trosce o jakość pracy, nauczyciele - bibliotekarze podejmowali działania zmierzające do podnoszenia poziomu usług na rzecz czytelnika. Poprzez zajęcia z przysposobienia czytelniczego i prelekcje, realizowali działania dydaktyczne, szczególnie te, które promującą nowatorstwo pedagogiczne.

Organizowano, licznie odwiedzane przez szkoły wystawy, prowadzono intensywną działalność informacyjno-bibliograficzną. Rozbudowano warsztat informacyjny,

Na spotkaniu 31 sierpnia, Zofia Adamczewska zacytowała słowa flamandzkiego filozofa, które zawsze chciała traktować jako swoje życiowe motto :

„Żyć, to znaczy kochać swoją pracę,
wykorzystywać swoje zdolności,
mieć swoje miejsce w społeczeństwie.

Żyć, to znaczy otworzyć swoje serce
drugiemu człowiekowi,
oddać się bez reszty tym,
którzy tego potrzebują „

Z pewnością Dyrektorka Adamczewska starała się, aby działalność kierowanej przez nią Biblioteki odpowiadała potrzebom i oczekiwaniom jej użytkowników. Nie było to łatwe, ani proste. Dyrektorka umiała jednak pozyskiwać sponsorów. Dzięki staraniom i tym umiejętnościom, nawet bardzo

trudne i „chude” lata przetrwaliśmy, służąc swoim czytelnikom, wśród których, pod koniec lat 90-tych, była także liczna grupa studentów pilskich uczelni.

W ostatnich latach nastąpiła sukcesywna komputeryzacja biblioteki, zakup kolejnych komputerów i kolejnych modułów usprawniających pracę czytelników i nauczycieli-bibliotekarzy.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej, pani Dyrektorka Zofia Adamczewska została uhonorowana wieloma nagrodami i odznaczeniami, m.in. Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi, kilkoma Nagrodami Kuratora i wyróżnieniami I stopnia Zarządu Województwa Wielkopolskiego.

Oprócz obowiązków zawodowych, pani Zofia Adamczewska pełniła funkcje społeczne. Była członkiem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Związku Nauczycielstwa Polskiego

oraz Towarzystwa Miłośników Miasta Piły. Ponadto, w latach 1998-2002 była radną w Radzie Miasta Piły, jako członek Komisji Oświaty, Kultury i Sportu oraz Komisji Rewizyjnej.

Na pożegnalnym spotkaniu, poza pracownikami biblioteki z Piły i wszystkich filii, obecni byli pracownicy Ośrodka Doskonalenia Zawodowego, z dyrektorem Grzegorzem Bogaczem i kierownikiem Stanisławem Boguckim na czele oraz prezes Oddziału ZNP w Pile, pan Szymon Frydrych. Wszyscy podkreślali życzliwość pani Zofii Adamczewskiej i dziękowali za lata współpracy. 01 września nową dyrektorką PBP została poprzednia kierowniczka Czytelni tejże Biblioteki, pani Beata Walczak, która zadedykowała swej

Poprzednicze słowa pełne nadziei i humoru :

„Bo cóż piękniejszego jest niż własne marzenia ?

Wiek emerytalny po to jest nam dany,

by realizować niespełnione plany

Więc nie ma co patrzeć na swą kartę zdrowia,

Tylko żyć i się nim delectować”.

Żegnając Dyrektorkę Zofię Adamczewską, życzymy Jej dużo zdrowia, radości, satysfakcji z dokonanych osiągnięć, a także miłych i dobrych wspomnień.

mgr Urszula Lamczak

Z pedagogicznej półki...

Jak nauczyć rozwiązywania konfliktów - Covan D., Palomares S., Schilling D.
Rozstrzyganie konfliktów - Palomares S., Akin T.

Konflikt większość ludzi kojarzy z czymś negatywnym, co wydaje się potwierdzać definicja w słowniku: *kolizja, starcie, bitwa, walka, zniszczenie* itd., a mniejszość odbiera jako **okazję do porozumienia, szansę**.

Konflikt sam w sobie nie jest ani czymś złym, ani dobrym, po prostu istnieje. Jednak gdy wymyka się spod kontroli lub pozostaje nierozwiązany, może spowodować tragiczne w skutkach konsekwencje i to właśnie prowadzi do odpowiedniego podejścia do sytuacji konfliktowych, które mogą stać się bodźcem do pozytywnych zmian, szansą na rozwój.

Traktujmy sytuacje konfliktowe nie jak wroga, którego należy przepędzić, lecz raczej jako nieodłączny element rzeczywistości, który należy zrozumieć.

Jako że konflikt jest naturalną częścią naszego życia – dopóki żyjemy, to od czasu do czasu będziemy popadać w jakieś konflikty - chcielibyśmy, aby dzieci nie postrzegały konfliktu w kategorii dobry – zły, ale jako

neutralne wydarzenie, które prowadzi do pozytywnych lub negatywnych rezultatów. Aby podchodziły do sytuacji konfliktowych z nadzieją pozytywnego rozwiązania, rozumiejąc jednocześnie, że **nieopanywany i nierozwiązany w porę konflikt, może doprowadzić do fatalnych skutków**.

Chcemy również, aby dzieci zrozumiały, że efektywne rozwiązanie konfliktu niekoniecznie oznacza wyeliminowanie źródła konfliktu. Przeważnie strony konfliktu pozostają przy swoich rozbieżnych opiniach. Jednakże, kiedy konflikt jest opanywany, istnieje możliwość zachowania swoich poglądów przy jednoczesnym zrozumieniu, zaakceptowaniu i wzajemnym dostosowaniu do poglądów innych.

Szkoła jest miejscem dostarczającym wielu okazji do powstania różnego rodzaju konfliktów. Od najdalszych zakamarków boiska do najciemniejszego kąta klasy szkolnej poprzez pokój nauczycielski.

Jako nauczyciel, wychowawca czy pedagog bywasz proszony o pomoc w ich rozwiązywaniu między uczniami.

Dzieci przychodzą do szkoły ze swoimi dotychczasowymi doświadczeniami, z osobistymi przyzwyczajeniami, a także ze wszystkimi wyobrażeniami siebie i całego otaczającego świata. Taka różnorodność sprawia, że konflikt jest w szkole zjawiskiem nieuniknionym, a rezultaty konfliktów mogą być na tym etapie negatywne, a nawet destrukcyjne.

Najstraszniejszym następstwem konfliktu zewnętrznego jest przemoc. Gdy dzieci nie posiadają umiejętności rozwiązywania konfliktów, to odwołują się do jakichkolwiek metod, które znają. Najprostszą z nich jest rozwiązanie siłowe lub rezygnacja z wszelkich działań, a tłumiona agresja przeradza się w akty przemocy przeciwko innym.

Nigdzie indziej maksyma: „*profilaktyka daje lepsze rezultaty niż leczenie*” nie jest tak aktualna jak na polu rozwiązywania konfliktów.

Dzieci, które efektywnie radzą sobie z rozwiązywaniem konfliktów, obniżają poziom stresu panującego w klasie, osiągają lepsze wyniki w nauce, wymagają mniejszej uwagi ze strony nauczyciela a pedagogowie szkolni otrzymują mniej zgłoszeń. Dzieci potrafią przenieść nabyte umiejętności na każdą sferę swego życia i stosować je przez całe życie w konfliktach rodzinnych, społecznych, a nawet międzynarodowych.

Uczmy zatem dzieci rozwiązywania konfliktów!

Jako pomoc i przewodniki niech posłużą wyżej wymienione książki zawierające gotowe scenariusze lekcji, psychodramę, ćwiczenia i karty pracy dla uczniów.

Poszczególne ich rozdziały, to bloki tematyczne, które razem tworzą spójny program dydaktyczny. Jego celem jest nie tylko rozwinięcie u uczniów umiejętności rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie z nimi, ale także doskonalenie metod zapobiegania konfliktom. Każdy rozdział rozpoczyna krótka część wprowadzająca, która w zwięzły sposób przedstawia efekty pracy z ćwiczeniami zawartymi w danym rozdziale, a następnie podana jest lista lektur polecana do przeczytania przez dzieci. Lista zawiera teksty tematycznie powiązane z danym rozdziałem. Tytuły pogrupowane są wg wieku i poziomu wiedzy czytelników.

Autorzy zalecają wykonywanie przedstawionych w nich zadań wg kolejności podanej w książkach, gdyż układ rozdziałów wynika ze stopnia zaawansowania zadań. *Powodzenia.*

Iwona Bukowska

Poradnictwo zawodowe w szkole (bibliografia w wyborze)

Wśród wielu zadań stojących przed wspólną szkołą, organizacja szkolnego systemu poradnictwa zawodowego stanowi jedno z ważniejszych.

Obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia, a także organizację współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom, nakłada na dyrektorów szkół i rady pedagogiczne *Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów szkół*

(DzU 2001 nr 61 poz. 624 wraz ze zmianami DzU 2002 nr 10 poz. 96).

Zadanie to wymaga wsparcia wykształconego specjalisty – **doradcy zawodowego**, który zapewni pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej na każdym etapie życia.

Wśród wielu zadań stojących przed wspólną szkołą, organizacja szkolnego systemu poradnictwa zawodowego stanowi jedno z ważniejszych.

Obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia, a także organizację współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi oraz innymi instytucjami

świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom, nakłada na dyrektorów szkół i rady pedagogiczne *Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutow szkół* (DzU 2001 nr 61 poz. 624 wraz ze zmianami DzU 2002 nr 10 poz. 96).

Zadanie to wymaga wsparcia wykształconego specjalisty – **doradcy zawodowego**, który zapewni pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej na każdym etapie życia.

Szkolny doradca zawodowy to osoba udzielająca pomocy – w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych – młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia. Uwzględnia przy tym ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową, a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracuje z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów. Doradca zawodowy wykorzystuje w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej.

Główne zadania szkoły w zakresie doradztwa zawodowego to:

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i prowadzenie działalności informacyjno-doradczej
- udzielanie indywidualnych porad uczniom i ich rodzicom
- prowadzenie w miarę możliwości grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej
- współpraca z instytucjami wspierającymi wewnętrzny szkolny system doradztwa zawodowego, w szczególności z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom

- pomoc i udostępnianie informacji o szkołach wyższych, policealnych i systemie kształcenia ustawicznego
- współpraca wszystkich pracowników szkoły w celu realizacji zadań

Wymagania psychologiczne, jakie musi spełniać szkolny doradca zawodowy:

- komunikatywność,
- szacunek dla autonomii ucznia,
- wzbudzanie zaufania, dyskrecja, empatia,
- operatywność, przedsiębiorczość, otwartość na zmiany,
- umiejętność współpracy,
- świadomość własnych ograniczeń w zakresie udzielania pomocy.

W ramach programu Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „Pierwsza Praca”, w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych o uprawnieniach szkół publicznych decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej, powstały Szkolne Ośrodki Kariery (SZOK).

SZOK - jest miejsce w szkole gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej (pracownia komputerowa, biblioteka, gabinet doradcy zawodowego lub dowolna klasa), gdzie uczniowie mogą zdobywać wiedzę i umiejętności, kształtować postawy i zachowania niezbędne do realizowania swojej drogi zawodowej, poznawać reguły rządzące rynkiem pracy oraz mieć możliwość uzyskiwania informacji o ścieżkach edukacyjnych i lokalnym rynku pracy, a także zapoznać się z podstawowymi informacjami z zakresu prawa pracy. W Szkolnym Ośrodku Kariery praca z młodzieżą może przybierać różne formy: wykładów, prelekcji, treningów, szkoleń, kursów umiejętności i warsztatów grupowych, porad indywidualnych i samodzielnej pracy pod opieką szkolnego doradcy zawodowego.

Niniejsze zestawienie bibliograficzne adresowane jest przede wszystkim do szkolnych doradców zawodowych, nauczycieli – wychowawców, psychologów i pedagogów

szkolnych, a także innych osób zainteresowanych tą problematyką.

Wszystkie zawarte w tym zestawieniu publikacje dostępne są w naszej bibliotece.

Książki:

1. Edukacja zawodowa a rynek pracy. Red. Stanisława Borkowska, Warszawa: Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, 1999
2. Edukacja zawodoznawcza i edukacja projakościowa w szkole. Red. Andrzej Krajna, Leszek Ryk, Krystyna Sujak-Lesz. Wrocław: Marmar, Centrum Edukacji Uniwersytetu Wrocławskiego, 2005
3. Kwalifikacje zawodowe na współczesnym rynku pracy. Red. Stefan M. Kwiatkowski. Warszawa : Instytut Badań Edukacyjnych, 2004
4. Nowacki Tadeusz Waclaw: Zawodo znawstwo. Wyd. 2 popr. Radom: Instytut Technologii Eksploatacji, 2001 sygn. 96 834 – 5
5. Paszkowska-Rogacz Anna : Warsztat pracy europejskiego doradcy kariery zawodowej. Warszawa: Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej , 2002 sygn. 88 624 – 5
6. Pedagogika pracy – doradztwo zawodowe. Red. Henryk Bednarczyk, Janusz Figurski, Mirosław Żurek. Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP, 2005 sygn. 96 836 – 7
7. Psychologiczna problematyka doradztwa zawodowego : materiały do studiowania. Red. Henryk Skłodowski. T. 1-2. Łódź: Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 1999sygn. T.1 – 85 429
8. Radziszewska Hanna: Moja droga rozwoju edukacyjnego: scenariusz zajęć z zakresu preorientacji zawodowej w gimnazjum. Łódź: Wydaw. WING, 2001 sygn. 87 098 P
9. Serakowska-Mąka Jadwiga: Edukacja zawodowa kluczem do jednoczącej się Europy. Toruń: Wydaw. Adam Marszałek, 2004
10. Świerzyński Robert: Rozmowa kwalifikacyjna jak wybrać najlepszych kandydatów. Gdańsk: Ośrodek Doradztwa i doskonalenia Kadr, 2000
11. Tadeusiewicz Grażyna: Edukacja w Europie: szkoła, nauczyciel, doradztwo zawodowe. Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 1997
12. Tysza Tadeusz: Psychologiczne pułapki oceniania i podejmowania decyzji. Gdańsk: Gdańskie Towarzystwo Psychologiczne, 1999
13. Włodek-Chronowska Jadwiga: Komunikacja perswazyjna w poradnictwie zawodowym. Wrocław: Zakład Narod. im Ossolińskich, 1993
14. Wojtasik Bożena: Doradca zawodu: studium teoretyczne z zakresu poradownictwa. Wrocław: Wydaw. Uniwer. Wrocławskiego, 1998
15. Wojtasik Bożena: Warsztat doradcy zawodu: aspekty psychologiczno – pedagogiczne. Warszawa: Wydaw. Szkolne PWN, 1997
16. Wybieram szkołę- zawód – pracę. Red. Jan Kropiwnicki. Jelenia Góra: Wydaw. Nauczycielskie, 1996 sygn. 79 229 – 31 P
17. Żurkowski Filip: Jak uczyć się szybko i skutecznie... i dostać się na wymarzoną uczelnię: inspirujący poradnik dla uczniów szkół średnich. Wyd. 2 popr. i uzup. Warszawa: Studio Emka, 2004

Artykuły:

Orientacja zawodowa w szkole:

1. Baraniak Barbara: Szkoła miejscem pracy doradcy zawodowego. „**Edukacja Ustawiczna Dorosłych**” 2004 nr 3 s. 73 – 82
2. Bednarczyk Henryk, Kupidura Tomasz: Lokalne Systemy Informacji i Doradztwa Zawodowego. „**Pedagogika Pracy**” 2006 nr 48 s. 107 – 112

3. Białek Jolanta: Wybieramy swój przyszły zawód: scenariusz lekcji. **„Charaktery”** 2002 nr 5 s. 25
4. Bogdańska Paulina: Poradnictwo zawodowe na odległość (Distance Counselling). **„Edukacja Ustawiczna Dorosłych”**, 2003 nr 1 s. 97 – 1004
5. Chraściel Katarzyna: Pomoc w wyborze zawodu. **„Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”** 2006 nr 10 s. 42 – 45
6. Dobrowolska Małgorzata : Poradnictwo zawodowe w dobie integracji europejskiej. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i zawodowej. **„Chowanna”** 2004 T. 2 s. 33 – 41
7. Falbórska Joanna: Szkolny ośrodek kariery. **„Biblioteka w Szkole”** 2006 nr 11 s. 20 – 22
8. Faliszewska Ewa: Orientacja zawodowa w edukacji elementarnej. **„Pedagogika Pracy”** 2005 nr 46 s. 76 – 81
9. Fiała Urszula: Orientacja zawodowa w treściach programu nauczania gimnazjum. **„Nowa Edukacja Zawodowa”** 2001 nr 4 s. 20 – 22
10. Gawlik Tadeusz, Kupidura Tomasz: Nowe uregulowania prawne z poradnictwa zawodowego. **„Edukacja Ustawiczna Dorosłych”** 2004 nr 3 s. 55 – 64
11. Gołębiowski Lucjan: Rola ćwiczeń pedagogicznych w nauczaniu zawodu. **„Nowa Edukacja Zawodowa”** 2003 nr 5 s. 20 – 22
12. Grącka Koanna: szok w SzOK. **„Głos Nauczycielski”** 2004 nr 33 s. 8 – 9
13. Greiner Iwona: Nauczyciel – wychowawca doradcą zawodowym uczniu. **„Nowa Edukacja Zawodowa”** 2002 nr 3 s. 19 – 21
14. Herudziński Radosław: Młodzież na rynku pracy: aspekty pojęciowe, teoretyczne i praktyczne. **„Nowa Edukacja Zawodowa”** 2004 nr 6 s. 22 – 26
15. Ignaczak Bożena: KOWEZ proponuje... : scenariusze zajęć **„Jak skutecznie poszukiwać odpowiedniej pracy”** Cz. 1. **„Nowa Edukacja Zawodowa”** nr 1 s. 25 – 29
16. Ignaczak Bożena: KOWEZ proponuje... : scenariusze zajęć **„Jak skutecznie poszukiwać odpowiedniej pracy”** Cz. 2. **„Nowa Edukacja Zawodowa”** nr 2 s. 35 - 41
17. Iwicka – Okońska Anna: Etyka doradcy zawodowego. **„Wszystko dla Szkoły”** 2005 nr 3 s. 1 – 6
18. Jaczyńska Monika: Orientacja szkolna a orientacja zawodowa. **„Wychowanie Techniczne w Szkole”** 2005 nr 3 s. 8 – 13
19. Jajtner Ilona: Biura Karier – po co i dla kogo istnieją? **„Pedagogika Pracy”** 2006 nr 49 s. 94 – 99
20. Janiga Mariusz: Orientacja szkolna i zawodowa w gimnazjum. **„Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”** 2002 nr 3 s. 39 – 41
21. Jankowska Agnieszka: Szkolenie przygotowujące do rozmowy kwalifikacyjnej w kontekście działalności Klubu Pracy i Biur Karier. **„Edukacja Dorosłych”** 2003 nr 2 s. 63 – 75
22. Jędrzejewski Sławomir: Kierowanie karier zawodowych we współczesnej placówce edukacyjnej. Cz. 1. **„Dyrektor Szkoły”** 2000 nr 7/8 s. 18 – 20
23. Jędrzejewski Sławomir: Kierowanie karier zawodowych we współczesnej placówce edukacyjnej. Cz. 2. **„Dyrektor Szkoły”** 2000 nr 9 s. 24 – 28
24. Jędrzejewski Sławomir: Kierowanie karier zawodowych we współczesnej placówce edukacyjnej. Cz. 3. **„Dyrektor Szkoły”** 2000 nr 10 s. 30 – 35
25. Kania Iwona: Opracowanie i upowszechnianie materiałów metodycznych do planowania kariery zawodowej uczniów. **„Nowa Edukacja Zawodowa”** 2005 nr 1 s. 4 – 5
26. Kaśkiewicz Agnieszka: Młodzieżowy Klub Planowania Rozwoju Zawodowego. **„Wychowawca”** 2005 nr 1 s. 16 – 18
27. Korbanek B.: Szkolny system orientacji zawodowej. W: Jak zaplanować pracę w szkole ponadgimnazjalnej? Pod red. Danuty Kitowskiej. Piła: Pracownia Wydawniczo-Edukacyjna K & K, 2003, S. 41 – 53

28. Kowalska Urszula: Standard usługi poradnictwa zawodowego dla młodzieży. „**Pedagogika Pracy**” 2005 nr 47 s. 48 – 54
29. Krogulec-Sobowiec Maria: Projekt „moje wymarzone miejsce pracy” „**Nowa Edukacja Zawodowa**” 2004 nr 5 s. 26 – 30
30. Kulikowska S.A.: Samookreślenie zawodowe uczniów klas starszych w warunkach rynku pracy. „**Nauczyciel i Szkoła**” 2001 nr 3 s. 76 – 82
31. Lelińska Krystyna: Orientacja i poradnictwo zawodowe w nowym systemie edukacji. „**Nowa Edukacja Zawodowa**” 2000 nr 2 s. 31 – 34
32. Lenart Jolanta: Nowy wymiar poradnictwa zawodowego. „**Gazeta Szkolna**” 2007 nr 30 s. 22
33. Lenart-Pawłowska Zofia: Przygotowanie do wejścia na rynek pracy. „**Szkoła Zawodowa**” 2000 nr 3 s. 23 – 30
(cykl lekcji)
34. Łukaszewicz Alicja: Propozycja standardowego wyposażenia bibliotek szkolnych w materiały z zakresu informacji zawodowej. „**Nowa Edukacja Zawodowa**” 2002 nr 4 s. 21 – 23
35. Mandrzejewska-Smół Iwona: Działalność zawodoznawcza w gimnazjum – założenia i realia. „**Nowa Edukacja Zawodowa**” 2005 nr 3 s. 14 – 17
36. Markiewicz Maryla: Potrzeby i możliwości doradztwa zawodowego w szkole wiejskiej. „**Pedagogika Pracy**” 2005 nr 47 s. 62 – 68
37. Matuszczak Magdalena: Co cię czeka gimnazjalisto? „**Edukacja i Dialog**” 2003 nr 2 s. 32 – 35
38. Mazur Elżbieta: Poradnictwo zawodowe w szkole ponadgimnazjalnej. „**Pedagogika Pracy**” 2005 nr 47 s. 55 – 62
39. Michalska Danuta: Rola doradców zawodowych w reformowanym systemie edukacji. „**Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze**” 2002 nr 10 s. 46 – 48
40. Minta Jolanta: Orientacja i poradnictwo zawodowe. Młodzi Polacy na początku wieku i ich oczekiwania wobec doradców. „**Nowa Edukacja Zawodowa**” 2003 nr 6 s. 13 – 16
41. Mosańska Izabela: Propozycje lekcji z preorientacji zawodowej dla uczniów klas trzecich gimnazjum. „**Wszystko dla Szkoły**” 2006 nr 2 s. 23 – 24
42. Mysior Ryszard: Szkolne ośrodki doradztwa zawodowego. „**Edukacja i Dialog**” 2007 nr 3 s. 46 – 50
43. Obraniak Wojciech Ryszard: Doradca zawodu. „**Wychowawca**” 2005 nr 1 s. 18 – 19
44. Ochab Jolanta: Orientacja, informacja i doradztwo zawodowe w szkole gimnazjalnej. „**Meritum**” 2007 nr 1 s. 28 – 34, bibliogr.
45. Orientacja szkolna i zawodowa w gimnazjum: rola nauczyciela. Oprac. Jolanta Bednarska. „**Nowa Edukacja Zawodowa**” 2000 nr 1 s. 24
46. Parzęcki Ryszard: Wspomaganie uczniów w wyborze zawodu i kierunku kształcenia komponentem procesu poradnictwa zawodowego. „**Wychowanie na co dzień**” 2004 nr 7/8 s. 23 – 25
47. Pater Małgorzata: Transition jako inspiracja do działania – projekt „Edukacja na rzecz orientacji szkolno – zawodowej”. „**Nowa Edukacja Zawodowa**” 2005 nr 42 s. 24 – 25
48. Patorska Krystyna: Czynniki wpływające na wybór zawodu – raport z badań ankietowych. „**Nowa Edukacja Zawodowa**” 2002 nr 3 s. 15 – 17
49. Pawlak Joanna: Jak wspierać młodzież w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych? „**Wychowawca**” 2005 nr 1 s. 5 – 7
50. Pikulska Barbara, Pikulski Mirosław: Orientacja zawodowa: propozycja programu dla Szkolnego Klubu Aktywizacji Zawodowej w szkole ponadgimnazjalnej. „**Biblioteka w Szkole**” 2003 nr 12 s. 9 – 11
51. Piorunek Magdalena, Woźniak Marlena: Nauczyciel jako doradca zawodowy. „**Nowa Szkoła**” 2006 nr 8 s. 43 – 49
52. Ramirez Katarzyna: Jaki zawód wybierają gimnazjaliści – wychowankowie domu dziecka. „**Nowa Szkoła**” 2006 nr 5 s. 43 – 49
53. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 lipca 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego. „**Dziennik Ustaw**” 2003 nr 143, poz. 1391
54. Różga Dorota: O orientacji i poradnictwie zawodowym. „**Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze**” 2004 nr 10 s. 36 – 37
55. Rusakowska Daniela, Sawaniewicz Zdzisław: Orientacja szkolna i zawodowa w gimna-

- zjum. „*Pedagogika Pracy*” 2002 nr 40 s. 143 – 150
56. Sarzyńska Ewa: Właściwości samooceny doradców zawodowych. „*Edukacja Ustawiczna Dorosłych*” 2004 nr 1 s. 77 – 85
 57. Sawiński Julian Piotr: Jak stworzyć szkolny system informacji edukacyjnej? „*Nowa Szkoła*” 2005 nr 3 s. 37 – 40
 58. Słodowa Lucyna: Jak pomóc dziecku w wyborze zawodu? „*Wychowawca*” 2005 nr 1 s. 11 – 13
 59. Solarz Małgorzata: Program wyboru szkoły ponadgimnazjalnej. „*Wszystko dla Szkoły*” 2005 nr 3 s. 8 – 9
 60. Sołtysińska Grażyna: Znaczenie poradnictwa edukacyjno – zawodowego dla środowiska szkolnego. „*Nowa Edukacja Zawodowa*” 2004 nr 1 s. 22 – 24
 61. Suchy Stanisław: Biura Karier szansą dla absolwentów i pracowników. „*Edukacja Ustawiczna Dorosłych*” 2001 nr 1 s. 75 – 86
 62. Szelański Piotr: Orientacja i poradnictwo zawodowe. „*Nowa Edukacja Zawodowa*” 2003 nr 1 s. 26 – 27
 63. Szwejkowska-Bernard Halina: Program doradztwa zawodowego w gimnazjum. „*Dyrektor Szkoły*” 2005 nr 3 s. 17 – 19
 64. Śmielecka Anna: Poradnictwo w podejmowaniu trafnych decyzji zawodowych. „*Edukacja i Dialog*” 2005 nr 8 s. 23 – 26
 65. Tyluś Urszula: Kariera zawodowa uczniów wiejskich szkół podstawowych. „*Nowa Szkoła*” 2003 nr 2 s. 42 – 44
 66. Wal Iwona: Planuję swoją przyszłość: rzecz o wewnątrzszkolnym systemie doradztwa zawodowego w Publicznym Gimnazjum. „*Dyrektor Szkoły*” 2005 nr 10 s. 18 – 20
 67. Zarzycka Elżbieta: Przygotowanie ucznia do zawodu. „*Edukacja i Dialog*” 2001 nr 9 s. 7 – 10
 68. Zestaw scenariuszy lekcji wychowawczych z zakresu orientacji zawodowej i aktywnego poszukiwania pracy: materiały po kursowe. W: Jak zaplanować pracę w szkole ponadgimnazjalnej? Pod red. Danuty Kitowskiej. Piła: Pracownia Wydawniczo-Edukacyjna K&K, 2003, s. 55 – 91 sygn. 90 087 – 8 P
 69. Żbikowska Zofia: Szkolny doradca zawodowy. „*Nowa Edukacja Zawodowa*” 2003 nr 2 s. 4 – 6 (w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej)
 70. Żołubowski Henryk, Mastalerz Elżbieta: Przygotowanie nauczyciela do funkcji doradcy szkolnego w wyborze zawodu. „*Nowa Edukacja Zawodowa*” 2005 nr 5 s. 20 – 23

Poradnictwo dla osób niepełnosprawnych

1. Brzozowska Władysława: Kształcenie doradców zawodowych dla potrzeb poradnictwa i zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W: Kształcenie prozawodowe i zawodowe w kontekście integracji Europy. Pod red. Ryszarda Gerlacha. Bydgoszcz: Wydaw. Akademii Bydgoskiej, 2002 s. 135 – 142 sygn. 87 629-30
2. Karpińska Joanna: „Junior”: program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych. „*Służba Pracownicza*” 2003 nr 4 s. 5 – 10
3. Kukla Daniel: Poradnictwo zawodowe i praca zawodowa jako proces rewalidacji zawodowej osób niepełnosprawnych. „*Edukacja Ustawiczna Dorosłych*” 2004 nr 4 s. 63 – 70
4. Migos Agata: Praca zawodowa a osoby niepełnosprawne. „*Pedagogika Pracy*” 2006 nr 49 s. 37 – 44
5. Mrozek Elżbieta: Doradztwo na drodze życiowej osoby niepełnosprawnej. „*Nowa Edukacja Zawodowa*” nr 3 s. 55 – 58
6. Skura Joanna: Praca ukazana jako radość życia. „*Edukacja i Dialog*” 2007 nr 3 s. 55 – 58
(orientacja zawodowa w szkołach specjalnych dla osób z lekkim upośledzeniem umysłowym)
7. Stochmiałek Jerzy: Pedagogika pracy wobec problemów osób niepełnosprawnych. „*Pedagogika Pracy*” 2002 nr 40 s. 79 – 93
8. Szczupał Bernadeta: Plany życiowe młodzieży upośledzonej. „*Edukacja i Dialog*” 1999 nr 10 s. 31 – 34
9. Świątek Dorota: Stymulacja aktywności prozatrudnieniowej młodzieży niepełnosprawnej. „*Szkoła Specjalna*” 2006 nr 1 s. 35 – 40
10. Witczak Jezry: Organizacja poradnictwa zawodowego, szkolenia i pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych. „*Służba Pracownicza*” 2002 nr 5 s. 18 – 21

Rozwijanie aktywności matematycznej uczniów.

*„Matematyka jest delikatnym kwiatem,
który rośnie nie na każdej glebie
i zakwita nie wiadomo kiedy i jak”*

Jean Fabre

Przekazania dla dobrego nauczyciela matematyki:

- Bądź zainteresowany swoim przedmiotem.
- Znaj dobrze swój przedmiot.
- Pamiętaj, że najlepszy sposób nauczania się czegokolwiek, to odkrycie tego samemu.
- Przekazuj uczniom nie tylko wiadomości, lecz także umiejętności, postawy myślowe i nawyk pracy metodycznej.
- Pozwól, aby nauczycieli się odgadywać.
- Pozwól, aby nauczycieli się udowadniać.
- Sugeruj, a nie narzucaj swoje zdanie.
- Nie ujawniaj całego sekretu na początku, niech uczniowie sami znajdą tyle, ile to możliwe.
- Dostrzegaj te cechy zadania, które mogą być pomocne przy rozwiązywaniu innych zadań, staraj się dostrzec w konkretnej sytuacji metodę ogólną.
- Staraj się czytać w twarzach uczniów, dostrzegać ich oczekiwania i trudności.

I. Książki:

1. Aktywne metody w kształceniu matematycznym / Zdzisław Kierstein.- Opole: Wydawnictwo „Nowik”, 2004

Książka jest pokłosiem warsztatów dydaktycznych dla nauczycieli szkół średnich, pt. „Aktywne nauczanie matematyki w zreformowanym liceum”. W opracowaniu znajdują się scenariusze zajęć, nietypowe formy oceniania, propozycje metod aktywnych (np. metaplan, portfolio, stoliki zadaniowe i inne).

2. Jak nauczyć dzieci sztuki konstruowania gier? Metodyka, scenariusze zajęć oraz wiele ciekawych gier i zabaw / Edyta Gruszczyk-Kolczyńska, Krystyna Dobosz, Ewa Zielińska.- Warszawa: WSiP, 1996

Gry można z powodzeniem wykorzystywać do rozwijania matematycznych uzdolnień. Te, które dzieci same budują są dla nich niezwykle atrakcyjne; pasjonują się tworzeniem wariantów, reguł, pułapek i premii. Pozycja jest adresowana do rodziców, nauczycieli przedszkola i klas początkowych oraz szkół specjalnych. Metodyka konstruowania gier może być wykorzystana podczas zajęć wyrównawczych, w sanatoriach, na koloniach i zimowiskach.

3. Matematyka nauką przyjemną / Walter W. Sawyer .- Warszawa: Wiedza Powszechna, 1988

Głównym zadaniem książki jest rozproszenie lęku przed matematyką. Zadaniem nauczyciela jest zainteresowanie uczniów nauczaniem przedmiotem. Autor stara się pokazać czym zajmuje się matematyka, w jaki sposób rozumują matematycy, do czego może przydać się wiedza matematyczna.

4. Niektóre metody rozwijania matematycznej aktywności uczniów / Kazimierz Skurzyński .- Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2001

Autor zajmuje się technikami rozwijania aktywności matematycznej uczniów:

- modyfikowaniem zadań, twierdzeń i pojęć matematycznych,
- rozwiązywaniem zadań różnymi sposobami,
- konstruowaniem pojęć matematycznych,
- łączeniem operacji danej z odwrotną,

- wykorzystywaniem analogii w nauczaniu matematyki,
- uzmiennianiem stałej w rozumowaniach matematycznych.

5. O nauczaniu matematyki / Michał Szurek, T.1 – 8 .- Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, 2005

Wykłady autora wygłoszone na Uniwersytecie Jagiellońskim i Uniwersytecie Warszawskim, o tym jak nauczać "artystycznie, twórczo, kreatywnie, z dużą dozą refleksji, ale bez zbyt wielu górnolotnych frazesów".

Książka adresowana do studentów matematyki o specjalności nauczycielskiej. W ośmiu tomach czytelnik znajdzie treści dotyczące zasad dydaktycznych, metod, sposobów i form nauczania, oceniania, metodyki pracy umysłowej i logicznego myślenia.

6. Rozwijanie myślenia matematycznego młodszych uczniów / Dorota Klus-Stańska, Alina Kalinowska.- Warszawa: Wydawnictwo „Żak”, 2004

Autorzy książki dają receptę jak wzbogacić lekcje matematyki w najmłodszych klasach o nietypowe zadania, które należy najpierw rozwiązać samemu, potem wymyślić następne zadania, pozwolić uczniom popracować w spokoju i nie ingerować zbyt szybko, posłuchać jakie pomysły mają uczniowie, a jeśli zapalą się do zadań problemowych – stosować tego rodzaju zadania jak najczęściej.

7. Wybrane metody i techniki aktywizujące: zastosowania w procesie nauczania i uczenia się matematyki / Maria Wójcicka.- Warszawa: „Fraszka Edukacyjna”, 2004

Opis i zastosowanie metod i technik aktywizujących, które są lubiane przez uczniów i interesujące dla nauczycieli. Czytelnik znajdzie tu techniki animacji, metody: projektów, mapy mentalnej, schematu blokowego, karty dydaktycznej.

8. Zbiór zadań dla uczniów szkół średnich o zainteresowaniach matematycznych / Mirosław Grabowski, Karol Szymański .- Warszawa : WSiP, 1991

II. Artykuły:

1. Jak pomagać uczniom w matematyce? / Barbara Stryczniewicz // Nowe w Szkole .- 2002, nr 2, s. 12 – 14
2. Jak ułatwić rozumienie pojęć / Danuta Zaremba // Matematyka .- 1992, nr 3, s. 180 – 185
3. Matematyka realistyczna w grach / Monika Bolanowska, Wojciech Bolanowski // Matematyka.- 2000, nr 5, s./ 1- 14/ wkładka
4. Metody aktywizujące w nauczaniu matematyki / Krzysztof Zajdel // Dyrektor Szkoły .- 2004, nr 10, s. 38 – 40
5. Nauczanie matematyki metodą stymulowania aktywności twórczej dziecka / Anna Pasternak // Wszystko dla Szkoły .- 2000, nr 4, s.5 – 7
6. Niwelowanie progu między klasami młodszymi a starszymi szkoły podstawowej w kształceniu matematycznym / Izabela Jarosz // Matematyka .- 1999, nr 2, s. 97 – 106
7. Płeć a uzdolnienia matematyczne / Włodzimierz Kotlarski // Kwartalnik Pedagogiczny.- 1991, nr 1, s. 98 – 107
8. Propozycje zadań rozwijających zainteresowania matematyczne / Róża Szabat // Nauczanie Początkowe .- 1999/97, nr 3, s. 96 – 108
9. Święto matematyki w szkole / Grażyna Kobus – Jędrzejewska, Anna Ławniczak // Wszystko dla Szkoły.- 2006, nr 3, s. 15 – 17
10. Wieloznaczność i giętkość w sprawnym myśleniu matematycznym / Eddie Gray // Komputer w Szkole .- 1991, nr 10, s. 7 – 18
11. Zabawy i gry matematyczne w edukacji dziecka / Monika Wojnowska // Nauczyciel i Szkoła.- 2005, nr 3/4, s. 65 – 73

12. Zachęcić do matematyki / Barbara Książkiewicz, Agnieszka Wojciechowska // Matematyka .- 1993, nr 2, s. 80 – 86
13. Zadania dla kółek matematycznych w szkołach podstawowych // Matematyka.- 1993, nr 1, s. 54 – 56
14. Zadania dla kółek matematycznych w szkołach średnich // Matematyka .- 1992, nr 5, s. 309 – 312
15. Zadania dla kółek matematycznych w liceach // Matematyka .- 2005, nr 5, s.46 – 49

III. Ciekawe strony internetowe:

- <http://www.profesor.pl/materialy.php?str=0&jakie=m&dla=n&przedmiot=Matematyka>

Scenariusze i konspekty lekcji,

- <http://matma4u.akcja.pl/->

Przygotowanie do egzaminów maturalnych, gimnazjalnych,

- <http://www.poolicz.pl/>

Internetowe narzędzia do nauki matematyki (kalkulatory , pierwszy na świecie polski kalkulator pokazujący kolejne kroki obliczeń), do dyspozycji baza interaktywnych wzorów gotowych do wprowadzenia zmiennych,

- <http://www.pm.katowice.pl/pracownia/matematyka/>

Klub zrzesza szczególnie uzdolnioną młodzież szkół ponadpodstawowych z różnych grup tematycznych działających w pracowni. Głównym celem spotkań klubu jest dzielenie się doświadczeniami, wiedzą własną, indywidualnymi odkryciami i przemyśleniami związanymi z własną pracą badawczą uczestników,

- <http://snm.edu.pl/> -

Stowarzyszenie nauczycieli matematyki.

- <http://matgim4.republika.pl/> -

Strona może się okazać przydatna dla gimnazjalistów jak i licealistów. Zawiera różnego rodzaju zadania egzaminacyjne, konkursowe oraz ciekawostki. Można też tu znaleźć małe programy matematyczne pozwalające na wyćwiczenie pewnych podstawowych umiejętności, np. związanych z rachunkami.

Wykorzystanie nowych technologii dostępu do informacji w kontekście pomocy uczniom szczególnie uzdolnionym (Bibliografia w wyborze)

Dynamiczny rozwój elektroniki na stałe dostępnych baz danych własnych i in-
związał człowieka nowoczesnymi nośnikami nych bibliotek.
informacji.

W obliczu powszechnej komputeryzacji współ-
czesne szkoły muszą przygotować młodzież do
umiejętności korzystania z nowoczesnych prze-
kaźników wiedzy i informacji. To stawia nowe
wymagania systemowi edukacyjnemu. Techno-
logia komputerowa wspomaga proces uczenia
się i nauczania. Pomaga w zdobywaniu wiedzy
z różnych dziedzin, rozwija logiczne myślenie,
wyobraźnię, zainteresowania i uaktywnia
ucznia na lekcji. Dla dzisiejszego ucznia tech-
nologia komputerowa jest teraźniejszością i
przyszłością. Zaistniała na każdym poziomie
nauczania, nawet w szkolnictwie specjalnym a
na wyższym poziomie edukacji już powszech-
nie stosuje się internet. Edukacja wykorzystując
te media uzyskała nowy wymiar – dostęp do
globalnej komunikacji do olbrzymich zasobów
informacji ich aktualności i to w języku ojczy-
stym i obcym. Obecność technologii informa-
cyjnej w edukacji oznacza nowy sposób na-
uczania – samodzielne pobieranie informacji
przez ucznia zamiast pamięciowego i po-
wszechnego dostarczania mu wiedzy.

Zadania szkoły w zakresie kształcenia
umiejętności informacyjnych przejmują też bi-
blioteki szkolne, która powoli przekształcają się
w **internetowe centra medialne** i realizują zada-
nia kształcenia uczniów i nauczycieli w zakre-
sie stosowania technologii informacyjnej w pro-
cesie nauczania, w samokształceniu i doskona-
leniu zawodowym. Biblioteki szkolne, które
podjęły próbę przeobrażenia się w internetowe
centra nie pozostaną już tymi samymi bibliote-
kami chociaż wszystkie dotychczasowe funkcje
będą nadal pełnione. Przybędą nowe zadania,
które znacznie wykraczają poza tradycyjne bi-
blioteki.

Pedagogiczna Biblioteka w swej co-
dziennej pracy wykorzystuje technologie infor-
macyjną przy gromadzeniu, opracowaniu lite-
ratury, aktualizacji źródeł i udzielaniu porad z

Opracowana dla nauczycieli bi-
bliografia tematyczna ma wspierać na-
uczycieli w realizacji zadań edukacyj-
nych i wychowawczych.

Zawiera pozycje dostępne w naszym
księgozbiorniku. Uwzględnia ciekawsze
wydawnictwa zwarte z krótką adnotacją
oraz artykuły z czasopism pedagogicz-
nych. We wstępie wspomniano o rozwi-
jających się internetowych centrach dla-
tego też w bibliografii uwzględniono
opisy dotyczące tego przedsięwzięcia.

WYDAWNICTWA ZWARTE :

**1. Batorska Hanna, Kamieńska- Czu-
bała Barbara : Szkolne centrum
informacji . Kraków: Wydaw. Zako-
nu Pijarów, 2002 sygn. 93 827**

Książka jest przeznaczona dla
nauczycieli bezpośrednio zaangażowa-
nych w procesy kształtowania umiejęt-
ności informacyjnych uczniów. Autorki
po przedstawieniu teoretycznych prze-
słanek uzasadniających powstanie cen-
trów informacji, przechodzą do szczegó-
łowej analizy tworzenia warsztatu infor-
macyjnego, wykorzystania internetu w
działalności informacyjnej, gromadze-
niu, przechowywaniu danych, sposobu
prezentowania informacji przy wykorzy-
staniu odpowiednich programów kompu-
terowych

**2. Biblioteka i informacja w środowi-
sku szkolnym. Marcin Drzewiecki.
Warszawa: Wydaw. SBP, 2001
sygn. 87**

**3. Dobrowolski Zdzisław : Internet
i Biblioteka. Warszawa : SBP,**

1998 sygn. 82BL

Monografia ta ma charakter praktyczny. Książka poza opisem architektury i narzędzi internetu podejmuje próbę analizy ich wpływu na sposób prezentowania i wyszukiwania informacji. Opracowanie składa się z dwóch części. Pierwsza opisuje wspomnianą architekturę i narzędzia internetu oraz zawiera spis wybranych adresów Webu i słownik terminów. Część druga, omawia miejsce biblioteki w społeczeństwie informacyjny. Autor podkreśla, że dostęp do internetu, szybki rozwój serwisów informacyjnych zapewnia gromadzenie i udostępnianie źródeł informacji: katalogów innych bibliotek, sieci CD-ROM, komercyjnych baz danych na lokalnych i odległych serwerach

2. Jabłoński Włodzimierz, Janusz Wacławiak, Stanisława Wszelak: Komputer i Internet w pracy nauczyciela. Toruń: wydaw. Adam Marszałek, 2003 sygn. 92P

Celem publikacji jest przedstawienie na przykładach możliwości, jakie stwarza komputer i internet do edukacyjnego wykorzystania w procesie nauczania. Lekcje mogą być ciekawsze zarówno dla uczniów jak i nauczyciela. Autorzy prezentują kilka wybranych programów komputerowych, które spełniają najlepiej zadania edukacyjne.

3. Koba Grażyna : Internet nie tylko dla gimnazjum. Warszawa: Wydaw. Szkolne PWN , 2000 sygn. 86

W książce zostały omówione sposoby wyszukiwania informacji oraz komunikowania się, postępowanie z pocztą elektroniczną, wykorzystywanie internetu w życiu codziennym. Autorka podaje przykłady ciekawych ćwiczeń, pokazane są metody integracji informatyki z innymi dziedzinami wiedzy.

4. Łasiński Gabriel : Sztuka prezentacji . Poznań: Wydaw.eMPI2, 2000, sygn. 85

Jest to jedna z nielicznych książek zakresu komunikowania się. Autor w swej książce wykazuje, że umiejętność prezentacji to podstawowy element przekonywania. Ta umiejętność to nie tylko wypowiedziane słowo, ale i wygląd prezentera, to intonacja głosu,

gestykulacja, mimika. Książka polecana jest specjalistom od marketingu, ale też nauczycielom.

5. Łazęcka Beata : Technologia informacyjna : podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Kielce: MAC, 2002 sygn. 90/ Cz.1, 90263/Cz. 2

Podręcznik wprowadza ucznia w skomplikowany świat współczesnej technologii informacyjnej. Zawiera niezbędne wiadomości w samodzielnej pracy z komputerem. W pierwszej części omówione zostały systemy operacyjne, praca w sieci lokalnej i globalnej, podstawy redagowania dokumentu tekstowego. W części drugiej uwzględniono zasady pracy obowiązujące przy realizacji grupowych projektów z wykorzystaniem technologii informacyjnej.

6. Media i edukacja w aspekcie globalizacji. Pod red. Andrzeja W. Mitasa. Cieszyń: Uniwersytet Śląski , sygn. 90.

7. Oblicza internetu : Internet a globalne społeczeństwo informacyjne. Red. Marek Sokolowski. Elbląg : PWSZ, 2005 sygn. 94P

8. Osiński Zbigniew : Technologia informacyjna w edukacji humanistycznej. Toruń: Wydaw. MADO, 2005 sygn. 95

Celem niniejszej publikacji jest pokazanie, w jaki sposób kształcenie humanistyczne może być wspomagane technologią informacyjną. Autor przedstawia pomysły na praktyczne wykorzystanie komputera i internetu w prac nauczycieli przedmiotów humanistycznych.

Omawiając różne rozwiązania metodyczne podaje nazwy programów komputerowych, które mogą być potrzebne do realizacji opisywanych działań oraz aktywne adresy internetowe z przydatnymi dla nauczycieli materiałami.

8. Problemy standaryzacji w edukacji. Pod red. Małgorzaty Bogaj. Kielce: IBE, 2003 sygn. 90

4. Rola i miejsce technologii informacyjnej w okresie reform edukacyjnych w Polsce. Red. Tadeusz Lewowicki i Bronisław Siemieniecki. Toruń : wydaw. Adam Marszałek, 2002 sygn. 90P

Niniejsza książka przeznaczona jest dla nauczycieli i studentów kierunków nauczycielskich oraz wszystkich, którzy chcą zgłębić wiedzę na temat roli i miejsca technologii informacyjnej we współczesnym kształceniu, doskonaleniu i samokształceniu.

9. Stachowiak Beata: Edukacja informatyczna w szkole : raport z badań. Toruń: Wydaw. Adam Marszałek , 2002 sygn. 90

Książka jest przeznaczona dla nauczycieli i studentów kierunków pedagogicznych. Opracowanie składa się z kilku rozdziałów. Pierwszy przedstawia problematykę związaną z procesem tworzenia się społeczeństwa informacyjnego.

Rozdział drugi poświęcono miejscu technologii informacyjnej w pracy placówki szkolnej jak wykorzystanie komputerów w pracy własnej nauczyciela, zarządzaniu placówką oświatową, stosowanie technologii informacyjnej w procesie kształcenia, terapii pedagogicznej. Kolejne rozdziały dotyczą zastosowania technologii komputerowej w edukacji w przedmiotach ogólnokształcących i zawodowych.

10. Stróżyński Klemens : Technologia informacyjna w nowoczesnej szkole: poradnik dla humanistów i innych nauczycieli . Poznań: Wydaw.eMPi2, 2001 sygn. 86

Ambicją autora było przygotowanie książki – poradnika dla nauczycieli, w której znajdzie odpowiedź na pytanie, jak nowoczesnie realizować kształcenie i stosować technologię komputerową w procesie dydaktycznym. Poradnik ma być też wskazówką i przyczynić się do unowocześnienia pracy w szkołach polskich.

9.Tanaś Maciej : Edukacyjne zastosowanie komputerów. Warszawa: Wydaw. „Żak”, 1997 sygn. 81

Praca obejmuje sześć części. Pierwsza z nich wskazuje na obecność komputerów w edukacji. Kolejne części dotyczą zastosowania komputerów w edukacji, społecznej i pedagogicznej ocena sprzętu komputerowego i oprogramowania.

10. Technologia informacyjna w polskiej edukacji. Pod red. Bronisława Siemienieckiego. Toruń: Wydaw. Adam Marszałek, sygn. 90

11.Technologia informacyjna. Podręcznik do kształcenia podstawowego w liceach i technikach pod red. Andrzeja Walata. Warszawa: Oficyna Wydaw. Krzysztof Puzdro , 2002 sygn. 87P

12. Współczesna technologia informacyjna i edukacja medialna. Red. Tadeusz Lewowicki, Bronisław Siemieniecki . Toruń: Wydaw. Adam Marszałek , 2004 sygn. 93

Podjęmowane w książce problemy ujęte zostały w kilku grupach tematycznych. Obejmują zagadnienia tworzącego się społeczeństwa informacyjnego, dydaktyki edukacji medialnej i informacyjnej, edukacji na odległość, kształtowaniu umiejętności w zakresie technologii informacyjnej, zastosowania tej technologii w procesie kształcenia oraz samokształcenia

ARTYKUŁY Z CZASOPISM :

- 1.Bariery przy tworzeniu szkolnego centrum informacji. Refleksje dyrektora szkoły ponadgimnazjalne Ewa Kawończyk // Biblioteka w Szkole . – 2004 , nr 4 , s. 9-10
- 2.Biblioteka – centrum informacji i edukacji / Bogdan Kocurem // Bibliotekarz . – 2006 , nr 9 s. 19-21
- 3.Bibliotekarz szkolny a uczeń zdolny lub mający trudności / Jolanta Maj . – [dostęp: 12 kwiecień 2005] // Nowe w Szkole [on line] . – 2005 , nr 3
4. Centrum informacyjne miejscem propagandy i rozwoju kultury informacyjnej w szkole / Hanna Batorowska // Biblioteka w Szkole . – 2004 , nr 5 , s. 6-10
5. Co Internet może dać uczniom? / Justyna Łęska, Zbigniew Łęski // Edukacja i Dialog . – 2001 , nr 4 , s.

- 21-26
6. Czy możliwe jest wykorzystanie komputera na lekcjach języka polskiego? / Alicja Szepelak // *Język Polski w Szkole* IV-VI . – 2002/03, nr 3, s. 73-79
7. Czytanie z ekranu – wstępny zarys problematyki / Roman Chymkowski // *Przegląd Humanistyczny* . – 2002, nr 1, s. 109-122
8. Droga do szkolnego centrum informacyjnego / Irena Iwonicka // *Nowa szkoła* . – 1998, nr 9, s. 53-55
9. Edukacyjne portale internetowe – nowy sposób nauczania ? / Arkadiusz Stefan // *Wszystko dla szkoły* . – 2000, nr 12, s. 3-4
10. Internetowe centrum informacji multimedialnej. Cz. 1 / Szymon Przybyszewski // *Biblioteka w Szkole* . – Internetowe centrum informacji multimedialnej. Cz. 2 / Szymon Przybyszewski // *Biblioteka w Szkole* . – 2007, nr 4, s. 7-11
12. Internetowe centrum informacji multimedialnej w praktyce / Anna Żarów // *Biblioteka w Szkole* . – 2006, nr 11, s. 3-4
13. Internet nowe medium dla nauczania fizyki. Cz. 1 / Mirosław Kubiak // *Fizyka w Szkole* . – 1999, nr 2, s. 71-76
14. Internet jako narzędzie edukacyjne na tle idei społeczeństwa informacyjnego / Ryszard Tadeusiewicz // *Wychowanie Techniczne w Szkole* . – 2000, nr 2/3, s. 39-46
15. Internet jako narzędzie edukacyjne. Peowortal Edukacyjny projekt polskich geografów / Beata Giernatowska // *Geografia w Szkole* . – 2006, nr 2, s. 26-33
16. Jak zamierzam przekształcić bibliotekę szkolną w centrum informacji multimedialnej? / Barbara Sowińska // *Biblioteka Szkole* . – 2003, nr 6, s. 8-10
17. Komputer w kształceniu zintegrowanym / Sebastian Taboń // *Edukacja i Dialog* . – 2002, nr 7, s. 32-39
18. Komputer jako środek stymulowania twórczości / Kazimierz Wieczorkowski // *Forum Oświatowe* . – 2003, nr 2, s. 113-136
19. Komputerowa technologia w edukacji / Bożena Wszeborowska-Lipska // *Psychologia Wychowawcza* . – 1997, nr 1, s. 44-50
20. Komputer i nauczanie / Henryk Krystkowiak // *Nowe e Szkole* . – 1999/2000, nr 2, s. 13-15
21. Komputer w nauczaniu przedmiotowym / Ewa Beksińska // *Edukacja i Dialog* . – 2006, nr 10, s. 61-66
22. Komputery, informatyka, komunikacja i technologia informacyjna / Ewa Gurbiel i in. // *Komputer w Szkole* . – 1998, nr 1, s. 62-78
23. Komputer w edukacji wczesnoszkolnej / Sławomir Koziej // *Nauczanie Początkowe* . – 2002/03, nr 3, s. 9-13
24. Komputery i sieci komputerowe jako media wspomagające nauczanie języka angielskiego uczniów niewidomych / Jarosław Włodzowski // *Języki Obce w Szkole* . – 2001, nr 7, s. 87-92
25. Komputer na lekcjach chemii / Małgorzata Chumurska // *Komputer w Szkole* . – 2001, nr 1, s. 47-50
26. Multimedialne centrum informacji w szkole podstawowej ważnym ogniwem w procesie dydaktycznym / Leszek Bernaczyk // *Biblioteka w Szkole* . – 2004, nr 6, s. 2-6
27. Metody pracy w centrum medialnym / Anna Tomczyk-Churska // *Biblioteka w szkole* . – 2004, nr 4, s. 6-9
28. Multimedialne wspomaganie nauczania chemii / Hanna Gulińska, Andrzej Burewicz // *Chemia w Szkole* . – 2000, nr 5, s. 235-245
29. Organizujemy szkolne centrum informacyjne / Marzena Rawicka // *Biblioteka w Szkole* . – 2002, nr 10, s. 23
30. Pracowanie internetowe w polskich szkołach / Janina Woźniak // *Dyrektor Szkoły* . – 2002, nr 46, s. 9
31. Praca z zdolną młodzieżą w bibliotece Zespół Szkół nr 1 w Białej Piskiej / Elżbieta Borysie // *Edukacja Medialna* . – 2001, nr 3, s. 41-42
32. Projekt „Spotkania i nauka z komputerem” w szkołach podstawowych i gimnazjach / Maciej M. Sysło // *Komputer w Szkole* . – 2000, nr 2, s. 5-23
33. Program rozwoju biblioteki szkolnej. Propozycja przekształcenia biblioteki w szkolne centrum informacji / Małgorzata Solecka-Koplin // *Biblioteka w Szkole* . – 2004, nr 2, s. 1-6
34. PowerPoint na języku polskim / Renata Kwiatkowska // *Nowe w Szkole* . – 2004, nr 1, s. [I-IV]
35. Szkolne centrum informacji / Wiesława Cicho // *Poradnik Bibliotekarza* . – 2003, nr 9, s.

30

36. Szkolne centrum multimedialne. Pomysł wykorzystania ICM w pracy z uczniami szkoły podstawowej / Monika Lewandowska // Biblioteka w Szkole. – 2007. – nr 2 s. 11-12
37. Szkolne Centrum Medialne w Kole / Marcin Drzewiecki // Biblioteka Szkole. – 2002, nr 9, s. 10-11
38. Środki multimedialne w nauczaniu fizyki / Anna Okoniewska, Zbigniew Megier // Fizyka w Szkole.

AFE Pentap
OGÓLNOPOLSKA SIEĆ BIUROSERWISÓW "GLOBAL BIURO"

64-920 Piła; ul. Rogozińska 11c
fax. (0-67) **210-49-25**
e-mail: afe@pentap.pl
GALERIA PIÓR tel. (067) 2104922

www.pentap.pl

NIP 764-000-06-10 *** REGON 004615460

BIUROSERWIS: (0-67) 210-49-20
HURTOWNIA: (0-67) 210-49-21
AGENCJA REKLAMOWA: (0-67) 210-49-27
SKLEP FIRMOWY: ul. Śródmiejska 1, tel/fax. (0-67) 212-36-18